

UNITED NATIONS
United Nations
Interim
Administration
Mission in Kosovo

NATIONS UNIES
Mission
d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au Kosovo

KUVENDI I KOSOVËS СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

BILTEN

Februar, 2005. god, br.7

**PRESEDNIK SKUPŠTINE DACI, PRIMIO
JE ŠEFA UNMIK–A PETERSENA**

Tadićeve poruke neće da olakšaju život srba

*Razgovaralo se o poseti predsednika Srbije g.
Borisa Tadića na Kosovu i o dosadašnjim
dostignućima na Kosovo o ispunjenju standarda*

Susret Daci - Petersen

Predsednik Skupštine Kosova, Nexhat Daci, primio je danas SPGS–a OUN–a na Kosovu, g. Soren Jessen Petersen–a i sa njim je vodio razgovor o poseti predsednika Srbije g. Borisa Tadića na Kosovu i o dosadašnjim dostignućima na Kosovo o ispunjenju standarda.

Glavni administrator Petersen je izrazio zadovoljstvo da je poseta prošla bez nekog incidenta i da su istu profesionalno pratili srpski novinari iz Beograda i novinari albanci. Ovom posetom, rekao je Petersen, Kosovu je vraćeno u fokusu zainteresovanja, međutim, glavni administrator je izrazio nezadovoljstvo što je g. Tadić promenio svoju agendu, o čemu su se dogovorili.

Poruke, koje je doneo g. Tadić kosovskim srbima, neće im olakšati život niti će im pomoći da se integrišu u institucije i u kosovskom društvu, naprotiv, izrazio se Daci predsednik Skupštine.

čelnik zakonodavstva zemlje odlučno se izrazio za ispunjenje standarda, i u okviru toga, i realizacije sedam projekt–opština na Kosovu, projekat koji je podržan i od strane Ministarstva za lokalnu vlast, rekao je Petersen.

G. Soren Jessen Petersen je, nakon susreta, potvrdio novinarima da je uputio poziv premijeru g. Haradinaju da mu se pridruži tokom njegove posete New York–u.

Daci se, međutim, izrazio da je spreman za dijalog o pitanjima od interesa za građane i o velikim projektima Pakta stabilnosti, kao što su putevi i energetska pitanja, ali bio je izričit da sa Beogradom neće biti dijaloga o pitanju statusa Kosova. Status zemlje je pitanje kosovskih institucija i međunarodne zajednice, naglasio je Daci.

SADRŽAJ:

Izabrani su nosioci najviših funkcija u zemlji..... 3

**Pomoć Amerike za ostvarivanje
razvojnih procesa na Kosovu je od
posebnog značaja..... 10**

**Rukovodstvo Kosova ispuniće kriterijume
za finalni status zemlje..... 10**

**Podrška bez dvoumljenja slobodnom
razvoju biznisa..... 11**

**Ekonomija, zdrastvo, sigurnost i zakonodavna
država zaslužuju poseban tretman..... 13**

**Sprovođenje standarda – operativna
i dnevna posvećenost Vlade..... 15**

Redakcija:

Šerif Konjufca, Šefčet Redžepi, Celal Ilyas, Edona Fetahu

Kontaktni telefoni:

038\ 211 186, 038\ 211 949, 038\ 211 189, 044\ 127 921

Tel/Fax: **038 211188**

E-mail:

media@assembly-kosova.org

Web stranica:

www.assembly-kosova.org

Izabrani su nosioci najviših funkcija u zemlji

Petersen: Svi vi ste odgovorni da Kosovo pretvorite u poželjnu zemlju za sve građane koji u njoj žive. Prenos nadležnosti ima smisla jedino ako vodi u smeru produktivnih i pozitivnih delatnosti.

Konstitutivna sednica Skupštine Kosova održana je 3. decembra 2004.god. Predsedavao je najstariji poslanik akademik Mark Krasnići, a koopedredavala je Nekibe Keljmendi, poslanica Skupštine Kosova.

Predsedavajući Mark Krasnići, na početku je poželio dobrodošlicu i srećan rad poslanicima novog saziva, pozdravljajući i visoke domaće i međunarodne goste.

Pre početka tematskog dela dnevnog reda, pozvan je specijalni predstavnik generalnog sekretara Ujedinjenih nacija Soren Jessen Petersen da se obrati prisutnim poslanicima prigodnom rečju.

Nakon pozdrava poslanicima i gostima, gospodin Petersen istakao je da se oseća veoma počašćenim što učestvuje na ovoj konstitutivnoj sednici. On se zatim zahvalio Vladi i predsedniku Redžepiju na obavljenom radu u toku zadnjih godina.

Ova Vlada, istako je Petersen, preduzela je važne korake za iniciranje važnih pitanja za Kosovo, učinila je veliki napredak i omogućila obnovu nakon strašnog nasilja koja se desilo u martu.

Velika odgovornost prema izbornom telu Kosova

Oktobarski izbori koji su vas doveli do ovde, bili su slobodni, ispravni i mirni. Ovo je zasluga Kosova. Današnja sednica je proizvod ovog

demokratskog procesa.

Kao članovi najvišeg predstavničkog i zakonodavnog organa privremenih institucija samouprave Kosova, vi snosite veoma važne odgovornosti, ne samo prema vašem elektoratu, nego i prema celom Kosovu. Vi snosite odgovornost da donosite svesne odluke, koje će biti u interesu celog Kosova.

Već sam stigao iz Njujorka, gde sam izvestio Savet bezbednosti o stanju na Kosovu, obuhvativši i našu procenu u vezi učinjenog napretka, kao i o putu koji se nalazi pred nama. Veoma sam zadovoljan, jer sam dobio snažnu podršku od Saveta bezbednosti što se tiče strategije daljeg puta. Ovo znači da ima velike nade što se tiče sposobnosti Kosova da zabeleži pravi napredak u vezi standarda i mogućnosti za pozitivno ocenjivanje ovih dostignuća sredinom 2005.god. i proces koji će se razviti dalje u smeru razgovora o statusu.

Ovo zavisi od vas i vi morate da pokažete rezultate

Iz ovog razloga, UNMIK je već spreman da vas podrži i od važnosti je da Skupština i Vlada Kosova počnu da funkcionišu odmah.

Kao što znate, primena standarda mora da bude vaš prioritet u toku narednih meseci, da bi se obezbedio potreban napredak pre nego što se vrši ocenjivanje u 2005.god.

Skupština će imati glavnu ulogu u usvajanju zakona, što je vitalno za realizovanje standarda. Ali od velike važnosti je i da se zakonodavni proces realizuje na demokratski, otvoreni i odgovorni način, u potpunom skladu sa Ustavnim okvirom. I ovo je jedan od standarda. Skupština je ranije imala otvorene sednice i konsultacije sa domaćim stručnjacima i sa javnošću o zakonodavstvu i ostalim pitanjima od opšteg interesa. Ja vas podržavam da nastavite sa ovom tradicijom.

Privremene institucije moraju da budu u kontaktu, da imaju mogućnosti razmene stavova sa širom javnošću i da saslušaju o njihovim problemima i da nakon toga deluju. Standardi zahtevaju da se vodi računa o uznemirenjima i mišljenjima svih zajednica Kosova. Iz mnogo razloga, učešće Srba na izborima bila je malo, ali još uvek ima mesto sa njihovo aktivno učešće u Predsedništvu, Predsedništvu Skupštine ili odgovarajućim komisijama.

Odgovornost je svakog poslanika, ne samo komisija i specifično dizajniranih organa, da uzimaju u obzir i interese zajednica, i odgovornost je svih vas da od Kosova stvorite dobru zemlju za sve građane koji tamo žive.

Kao što znate, UNMIK planira da prenese sve nadležnosti, ne one koje se nadovezuju na direktan suverenitet, te kompetencije će biti prenete kod privremenih institucija samoupravljanja što pre bude moguće.

Nedavno su formirana tri nova ministarstva, Ministarstvo za povratak i zajednice, Ministarstvo za energetiku i rudarstvo i Ministarstvo za lokalnu upravu a biće im pridružena i nova ministarstva, a posebno u oblasti privrede, a možda kasnije i u oblasti prava i bezbednosti.

UNMIK i privremene samoupravne institucije moraju imati zajednički pristup određivanju najbolje moguće strategije za transfer, odnosno prenos nadležnosti. Ali, prenos nadležnosti ima smisla samo ako vodi u pravcu produktivnih i pozitivnih delovanja.

Dodatne nadležnosti podrazumevaju veću odgovornost, posebno kada je reč o napretku u pravcu realizovanja ili primene standarda.

Spreman sam da stavim na raspolaganje sve mehanizme i mere za jačanje privremenih institucija. Ovi mehanizmi obuhvataju sredstava monitoringa i nadzora, ali i sankcije.

Spreman sam da izazivam zvaničnike koji podbacuju u realizovanju odgovornosti i koji blokiraju nastojanja za poboljšanje u glavnim oblastima kao što su: prava manjina; sloboda kretanja; povratak raseljenih; pružanje usluga na ravnopravnoj osnovi; odgovorne medije i bezbednost.

Ja očekujem stalnu podršku privremenih institucija u primeni ove politike. Takođe sam svestan da uspešan prenos nadležnosti ima potrebu za izgradnju dodatnih kapaciteta u privremenim institucijama. Iz tog razloga, preduzeo sam inicijativu da mobilizujem podršku donatora za privremene institucije samouprave Kosova.

Dvanaest narednih meseci biće životno značajni za određivanje budućnosti Kosova. Rad Skupštine – vladajuće koalicije, kao i parlamentarna opozicija određiće da li će Kosovo imati uspeha ili ne.

Podbačaj nije opcija. Samo težak rad, istinsko delovanje i napredak u interesu Kosova uzeće se u obzir, rekao je Petersen.

Procedura izbora

U nastavku je počeo proces izbora predsednika i Predsedništva Skupštine Kosova. Predsednici političkih partija predložili su članove. DSK je predložio **Nedžata Dacija** i **Fatmira Sejdiu**, od DPK su predloženi **Ramë Buja** i **Džavit Haljiti**, od AAK je predložen **Naim Maljoku**, "Ora" je predložila **Gazmenda Muhadžerija**, nealbanske i nesrpske zajednice su predložile **Džezaira Muratija**, dok će partije koje predstavljaju srpsku zajednicu, svoje kandidate odrediti kasnije. **Veton Suroi** tražio je od parlamentarne grupe DSK da razmatra eventualnu odluku o predsedniku Skupštine, predlažući novu ličnost. Gosp. Daci, svojim dosadašnjim radom se pokazao kao neefikasan i isključujući. Verujemo da unutar subjekta DSK ima ljudi koji mogu ujediniti Skupštinu Kosova, rekao je Suroj. U nastavku, većinom glasova je izabran predsednik Skupštine Nedžat Daci i članovi Predsedništva kao što je i predloženo.

Nastavak sednice je vođen pod predsedništvom predsednika Skupštine akademika Nedžata Dacija.

Predsednik Daci se obratio prisutnima ovim rečima: "U ime novoizabranog predsedništva i svoje lično ime zahvaljujem se svima. Posebno zahvaljujem onima koji su imali drugačije mišljenje, jer je to jedan od pokazatelja da na Kosovu deluje demokratija".

Takođe, u ime Predsedništva obećavam iskrenu profesionalnu i ljudsku saradnju, jer svesni smo da nove institucije predstavljaju važne izazove i da zahtevaju ozbiljan profesionalni, demokratski i samopregorni rad.

Zatim je pozvan predstavnik partije koja je dobila najveći broj u Skupštini – DSK, da predstavi i službeno pred Skupštinom ime kandidata za predsednika Kosova. G.Kolë Beriša potpredsednik DSK izjavio je da za predsednika Kosova u narednom mandatu predlaže dosadašnjeg predsednika doktora Ibrahima Rugovu.

član Predsedništva g.Džavit Haljiti istakao je da, s obzirom da ulazimo u redovnu proceduru, bilo je potrebno da novoizabrano predsedništvo održi svoju sednicu i da odredi način rada i odluči o proceduri za izbor predsednika Kosova i ostalih institucija.

Po Ustavnom okviru, partija koja ima više od 25 poslanika ima pravo da predlaže i drugog kandidata i mislim da, s obzirom da još nije objašnjena procedura izbora predsednika Kosova, ne bi bilo dobro da počnemo sednicu na ovaj način, rekao je Haljiti.

Predsednik Daci, nadovezujući se na prethodnu diskusiju, istakao je da će procedura izbora predsednika Kosova biti u potpunosti u skladu sa Ustavnim okvirom i pravilima rada, što znači da će se poštovati u celosti procedura izbora predsednika Kosova. Poslanici su informisani da će izbor predsednika biti tajnim glasanjem i da se za dva prva kruga glasanja zahteva većina od dve trećine glasova poslanika Skupštine, dok se u trećem krugu zahteva većina glasova poslanika koji glasaju. Prema tome, sve proceduralne tehničke pripreme su izvršene u skladu sa pravilima i možemo da počnemo sa radom, istakao je Daci.

Džavit Haljiti izrazio je mišljenje da, s obzirom da DPK ima svog kandidata za predsednika Kosova, ne možemo početi ni tajno glasanje. I pošto imamo protiv kandidata za predsednika, moramo raspravljati o izboru predsednika Kosova.

Emruš Džemajli, predsednik NPK u nastavku je istakao da smo svesni da

je DSK, po rezultatima izbora i dogovora sa partnerima koalicije dobila je pravo da predloži svog kandidata za predsednika Kosova, ali mišljenja smo da kandidatura gosp. Rugove, koja je ovde podnesena od strane gosp. Kolë Beriše mora da ispadne, jer se on u svojoj delatnosti nije pokazao odgovornim pred organima koji su ga izabrali kao i u 90-tim godinama pre i u toku rata. On nije predstavio niti predstavlja jedinstvo naroda koja se zahteva od ovog položaja.

Gospodin Rugova se pred međunarodnim predstavnicima predstavlja kao neozbiljan. On od njih traži formalno priznavanje nezavisnosti Kosova, u vreme kada zbog njegovog nerada, u našoj zemlji nije regulisana dokumentacija o nezavisnosti.

Iz navedenih razloga, ja ću glasati protiv i pozivam vas da i vi isto učinite, rekao je Emruš Džemailji.

Numan Baliqi je rekao: "Ne želim da kvarim atmosferu i želim da čestitam narodu Kosova na institucijama i te institucije će uvijek imati našu podršku i mi smo se borili, i ja sam se borio, i dalje ćemo se boriti za ove institucije, ali moram da kažem na neke neregularnosti koje se tiču drugih zajednica – Bošnjaka, Roma, Egipćana, Haškalijske i tako dalje. To je jedan od standarda, gospodine predsedavajući, i zadatak buduće Vlade je upravo ispunjenje tih standarda.

Mislim da kod malopredjašnje diskusije, kada je bilo u pitanje Predsedništvo, izabrani su za člana Predsedništva predstavnici a da uopšte nisu konsultovani niti predstavnici Bošnjaka, oprostite govorim za Bošnjake iz SDA, niti su konsultovani predstavnici Haškalijske, Roma i prema tome i Goranaca. Dakle, najmanje četiri zajednice nisu uopšte konsultirane, prema tome to je ono što bih ja mogao nazvati omalovažavanjem, zaobilaženjem ili čak diskriminacijom.

Moja najkonkretnija primjedba

odnosi se na prijedlog koji će se odnositi za ministra zdravlja Kosova. Ja ne mogu da dozvolim, i neću učestvovati u onome zbog čega će nam se smijeti cijelo Kosovo – da za ministra zdravlja, koja je pred agonijom, koja je u kolapsu i za koje su odgovorne upravo ove institucije – da se imenuje čovek koji je učitelj i koji može pripadati sektoru obrazovanja a ne Ministarstvu zdravlja".

Dužni smo da vodimo računa, da ne iznenadimo prijatelje nekredibilnim rešenjima

Hašim Tači, pošto je čestitao i pozeleo da ovaj Skupština bude Skupština alternativa i debata, koja će pospešiti izgradnju

demokratskog reda, državnih institucija Kosova, istakao je da će se on, DPK, institucije i kosovski građani osetiti hendikepiranim što u klupama Skupštine Kosova nije i šef Parlamentarne grupe DPK Fatmir Limaj. Visoko cenimo rad i angažman g. Limaj u izgradnji demokratskih institucija, kao i njegovu saradnju sa autoritetima međunarodne pravde, a kosovski narod i njegove institucije sasvim veruju u njegovu nevinost. Gospodin Limaj treba da se vrati svojoj porodici i Kosovskim institucijama gde mu je i mesto. Verujemo da će se do

dogoditi.

U nastavku je g. Tači ocenio da su se izborni procesi na Kosovu odvijali prema najvišim evropskim standardima. Učešće kosovskih građana bilo je na istom nivou drugih demokratskih zemalja u tranziciji. Oko obratimo pažnju na aktivno učešće drugih nesrpskih entiteta u tome i njihovo učešće u budućim institucijama, meritorno je i veoma značajno za budućnost Kosova. Odustajanje srba, Kosovu i njenim građanima kao i izborima na Kosovu nije izgubilo smisao multietniciteta. Poštovanje i zaštita manjina na Kosovu je jedan od glavnih faktora za naš budući uspeh i za uspeh novih kosovskih institucije. Ja sam ranije predložio projekat

vezan za rokove rešavanja političkog statusa i za izgradnju samoupravnog jedinstva za državu Kosova. Predloženi rok koji sam ja i DPK predložili, bilo je proleće 2005. godine kada bi trebalo da bude i rok početka rešavanja političkog statusa. Logika odbijanja političkih ideja drugih, dovodila je do pogrešnog shvatanja i desilo se produžavanje statusa kvoa što je bolno za Kosovo i njene građane. Međutim, vreme, stvarnost i zapadni svet podržali nas i izgleda, počće rešavanje statusa sredinom 2005. godine. Međutim i to zavisi od

mnogih faktora.

Načelno, DPK-a i ja kao njen lider ovog uticajnog političkog centra na Kosovu, opredelili smo se u korist izgradnje institucija na osnovu širokog političkog spektra, zastupanje glavnih političkih partija albanaca i multietničko zastupanje. Ova vladajuća solucija bila bi solidna i adekvatna sadašnjosti, ali i za kosovsku perspektivu narednih tri godina.

Kosovo, u političkom i građanskom smislu i u odnosu na međunarodnu zajednicu, od danas treba da bude novi početak. Ispravan i jasan početak samo po sebi je uspešan nastavak procesa, dok nejasan početak podrazumeva, posle izvesnog vremena, pojavu institucionalne, političke i socijalne krize a time i sigurnosne krize.

Korisno je što međunarodna zajednica bliže prati izgradnju institucija, no važno je da međunarodni faktori poštuju pravo kosovaca da oni sami biraju najbolju moguću varijantu demokratskog upravljanja i njihove nosioce institucija. Oni to zapravo i čine i mi smo im zahvalni.

Međutim, mi smo dužni da vodimo računa, da ne iznenadimo prijatelje sa nekredibilnim, nesigurnim i nekooperativnim rešenjima u odnosu sa međunarodnim mehanizmima.

želim da se iskrena ponuda za izgradnju institucija na bazi širokog spektra shvati kao ispravna jer je u funkciji realizacije viših interesa zemlje i njenih građana.

Ovakva će formula još više uticati na relaksaciji međugrađanskih odnosa i bolji rad institucija, a time naravno, pobeđuje građanska demokratija i popravljaju se međuetnički odnosi. Ova politička formula će Kosovo činiti stabilnijom zemljom kompetentnijim institucijama sa većom sigurnošću za funkcionisanje zakona i čitavoj teritoriji, pa prema tome i na severu Mitrovice. Zatim će omogućiti deenklavizaciju Kosova, sprovođenje reformi lokalne vlasti i rasvetljavanje sudbine nestalih, veći autoritet KZK-a i KPS-e, ojačaće borbu protiv korupcije i organizo-

vanog kriminala. To će brže popraviti socijalno stanje građana jer na žalost mi nastalvamo da budemo najnerazvijenija zemlja u Evropi sa najvećim brojem nezaposlenih. To će doprineti otvaranju novih radnih mesta i većem interesovanju naših građana sa dijaspore. Ova formula o izgradnji institucija će popraviti sliku zemlje i sprečiti loše vesti o novoj vladi po autoritativnim svetskim masmedijima i obezbediće bolju saradnju sa centrima odlučivanja međunarodne politike, dostojno zastupanje u Briselu, Nju Jorku i drugde, bolju saradnju sa susedima i veću sigurnost za strane investitore, te brže i sigurnije uspostavljanje političkih, ekonomskih i pravosudnih kriterija kao preduslov za pravedno rešenje političkog statusa. Iznad svega, uticaće na nacionalnom jedinstvu i slogu građana koja je neophodna u ovom periodu kroz koji prolazimo kao zemlja i kao narod.

Ovo rešenje, otvoriće perspektivu za uspeh, povратиće nade, optimizam i poverenje građana koji će osetiti da napokon počinje realno rešenje njihovih problema, te boji i sigurniji život u novom Kosovu.

Neko može da tvrdi da je Kosovu potrebna opozicija. U potpunosti se slažem. Neko može da kaže da je Kosovu potrebna opozicija. Slažem se u potpunosti, ali je zemlji i građanima, pre svega, potreban uspeh. Međutim, uspeh se ne može postići politikom isključenja, diferencijacije i zavađenja, nego složnim upravljanjem za samostalnu, suverenu državu Kosova i integrisanu u severo-atlantske strukture. Eksperimentalni postupci u izgradnji institucija ne daju nade za uspeh. Nasuprot, otvaraju nove dileme. Ne daju nade za dobrobit građana, pa ni za zalaganje međunarodne zajednice na Kosovu. Novom Kosovu su potrebne nove institucije koja rade u pravcu integracija a nikako da vode u izolaciji. Potrebno je shvatiti da velika sebičnost za vlašću odugovlačuje formiranje Kosovske države i izgradnju demokratskog reda. Iskustva drugih nam pokazuju da su

razne zemlje u ključnim i teškim trenucima zarad viših interesa, postigli nacionalni koncenzus i u tome su uspeli. Demokratska partija Kosova će biti realna opozicija koja će ponuditi alternative. I pored logike diferenciranja pozicije, radićemo u pravcu iznalaženja zajedničkih tački saradnje a nikako konfrontacije.

Mi u DPK-a, uložićemo sav nacionalni i inelektualni potencijal za što bolje upravljanje na Kosovu, za izgradnju kosovske države i za uspostavljanje građanske demokratije, rekao je Hašim Thaçi.

Postignut je dogovor o koalicionoj vladi

Zatim je reč dobio predsednik Alijanse za budućnost Kosova **Ramush Haradinaj** koji je naveo da svi mi živimo na Kosovu i vidimo šta rade institucije i šta partije rade. Mislim da je od koristi da objasnim da je na osnovu rezultata izbora i odluke demokratskih partija Kosova koje su donele nakon izbora, postignut je sporazum za koalicionu vladu. Osim uspešnih izbora, uspeh je u tome što su domaći politički činioци sami postigli dogovor, što mislim da je ovo korak napred u dokazivanju dostojanstva. U sporazumu ima i objašnjenja o načinu glasanja. U cilju poštovanja procedure u Skupštini i dokažemo ozbiljno zalaganje za rad stigli smo do skupštinske sednice i da nastavljamo sa dnevnim redom. Ono što bih želeo da kažem ovom prilikom je: da sve opcije i sva mišljenja koja imamo pojedinačno i sve stavove, imaćemo vremena da ih ujediniamo za dobrobit Kosova, međutim nećemo se zaustaviti na putu za upravljanje Kosovom, da služimo svim građanima a ne samo onima koji su glasali, rekao je Haradinaj.

Slavisha Petkoviqi je istakao da ako pričamo o demokratskim procesima na "Kosovu i Metohiju" znate, ne možete da sprovedete demokratske procese a da vam nedostaje 250 hiljada stanovnika "Kosova i Metohije", u ovom slučaju Srba, koji

su već pet i po godina, znači – raseljeni van svojih domova. Znači, ako je to demokratija, onda se mi ne razumemo baš najbolje.

Ja se nadam kada gospodin Haradinaj, kada bude postao premijer u svom izlaganju programa Vlade naći jedno mesto i da vidimo na koji način će ti ljudi da se vrate svojim kućama.

Ja se slažem sa gospodinom Tačijem da ne treba praviti enklave na Kosovu, ali isto tako nisam čuo ko će garantovati bezbednost stanovnicima "Kosova i Metohije"... Opet kažem, pošto sam ja... zastupam Srpsku zajednicu, interesuje me znači prvenstveno bezbednost Srba a posle na bezbednost svih, znači svih zajednica na "Kosovu i Metohiju".

Prošli saziv Parlamenta nije učinio ništa, apsolutno ništa po tom pitanju. Ja se nadam, u stvarima hoću da se nadam da će ovaj saziv Parlamenta i buduća Vlada koja će biti sastavljena mora da pokaže volju i onda mora da kaže ko će biti odgovoran ako se 250 hiljada stanovnika, opet kažem u ovom slučaju Srba, ne vrati tamo odakle otišlo; ako se njihove kuće, njihova imanja ne vrate u prvobitno stanje; ako se uzurpirana imovina ne povрати, uzurpirana zemlja, firme i tako dalje, i tako dalje.

Ja mislim da bez toga, ako to ne budemo imali, ja mislim da od demokratije nećemo imati ni "d". Znači, ja hoću da radim u interesu, znači prvenstveno svoje zajednice, to je normalno, hoću da saradjujem, ja nisam došao ovde da vršim opstrukciju nikome. Ali, isto tako, znači isto tako – neću, znači neću dozvoliti da u budućem programu Vlade ne stoji, znači da vidimo, pošto prošla Vlada nije imala tačno – taksativno navedeno za šta je odgovorna i za šta nije. Nije bila odgovorna za ništa zato što je cela Skupština bila član Vlade. Meni je drago, ako će ova Skupština imati sada opoziciju, koja će – opet kažem – bilo bi dobro da je konstruktivna i da počnemo te probleme da rešavamo, jer ja ne vidim kako vi mislite kako i standardni započnu u opšte kada –

kažem opet – "Kosovu i Metohiji" nedostaje 250 hiljada stanovnika, opet kažem – slučajem Srba.

Veton Surroi je rekao da je izbor predsednika Kosova koji nam se danas pruža što je rezultat jednog demokratskog procesa koji može da služi za primer celom regionu. Čestitam DSK-a i g. Rugovi kandidaturu za ovaj položaj. Takođe bih čestitao DPK-a kandidaturu, mada još nismo čuli ime kandidata, ipak u svakom slučaju pozdravljamo proceduru kandidovanja.

Iimajući u obzir značaj kandidovanja, potrebno je da ukratko elaboriram običan zahtev, a to je da kandidat za predsednika pred Skupštinom izloži njegovo viđenje – radnu viziju za naredne tri godine i da nas uvere da će njihov rad biti usmeren u uspevanju obaveza prema Ustavnom okviru kojeg su na kraju krajeva ovi subjekti odobrali i potpisivali. Uostalom u ovome ne samo poslanici Skupštine već i narod koji prati ovu debatu trebalo bi se da se uveri i da čuje ponudu kandidata za predsednika. To bi i nama poslanici – ma olakšalo glasanje.

Parlamentarna grupa ORA ne misli da se opredeli ni na jednu stranu (anblok) ni u jednom ni u drugom slučaju. Mi ćemo da glasamo za ili protiv, samo zbog toga što smo u opoziciji i radi jednog novog kvalitativnijeg komuniciranja između vlasti i opozicije, zahtevali bi smo da i mi budemo u proceduri ponude kandidata za predsednika. U nastavku je Predsednik Skupštine Daci je upoznao prisutne da zbog procedure tajnog glasanja za izbor Predsednika Kosova, Sekretarijat Skupštine uz profesionalnu podršku OEBS-a uradio administrativne i tehničke pripreme, obezbeđujući tako komisiju od tri zvaničnika iz Departmana zakonodavstva, spisak prisutnih poslanika za glasanje glasačke listiće, glasačku kutiju i mesto glasanja. Međutim politički subjekti mogu da predlažu po jednog posmatrača koji će monitorirati proces glasanja i brajanja glasova. Prema tome, sve će ići u skladu sa

Ustavom i procedurama. Za reč se javio Jakup Krasniqi u ime Parlamentarne grupe DPK-a.

Dva kandidata za predsednika

Jakup Krasniqi je istakao da DPK-a koristi svoje pravo da predloži protivkandidata za položaj predsednika Kosova. To ćemo uraditi, rekao je on, kako bi izbor predsednika dobio svoj demokratski smisao. Ubedeni smo da Kosovo ulazi u veoma složene političke procese, prema tome od Predsednika Kosova zahteva se odlučnost, pozitivna energija i politička i intelektualna mudrost, kao i visoki moralni i nacionalni kvaliteti. Naš kandidat je lice sa dužim političkim i rodoljubivim aktivnostima još od rane mladosti.. Bio je poznati delatnik ilegalne i patriotske aktivnosti, politički zatvorenik, aktivni član aktivnog miroljubivog otpora, kao i član UčK-a i član General štaba UčK-a. On nijednom u svom životu nije se povinuo i nije potklekao ispred državnih rukovodilaca okupatora niti ispred ratnog zločinca i zločinca protiv ljudi – Slobodana Miloševića – čoveka koji je stvorio mnoge rane i neprilike na Kosovu.

Naš kandidat nije okleveten od šampe i publicistike, ne poseduje prijavljenu niti uzurpiranu imovinu i u na jboljem značenju reči – on je lice koji ujedinjuje u političkom i n s tit u c i o na l nom životu, koji je potreban Kosovu danas.

Nas kandidat će poštovati red i zakon. Neće se baviti sa uzaludnim simbolikama i drugim nezakonitim radnjama, neće se igrati sa nacijonalnim simbolima, neće stvoriti ekstremlu jednopartijsku administraciju presidenta, neće dodeljivati neverifikovane deklaracije i priznanja za ljude sa ili bez biografije. Administracija presidenta treba da bude ogledalo realnosti na Kosovu i ogledalo njenog jedinstva.

Naš kandidat, tokom čitavog njegovog

političkog delovanja, pre i posle oslobodilačkog rata, nije stavio u prvi plan lično bogaćenje, izgradnju nekog velelepog dvorca kao što su posle oslobodilačkog rata uradili mnogi njegovi savremenici ili drugi visoki rukovodioci najviših kosovskih institucija.

Biografija našeg kandidata, uzeta sa bilo koje strane, je čista kao suza. Prema tome, Kosovu, u ovo vreme, bez definiranog političkog statusa potrebno je lice sa o viim kvalitetima koje poseduje gospodin Rame Buja, iz Bujana kod Liplana.

Ramë Buja ima završen filozofski fakultet – albanska kniževnost i jezik, završio je i ekonomski fakultet, a magistar je pravnih nauka. Tokom 80. godina bavio se političkim i patriotskim ilegalnim aktivnostima. Bio je politički zatvorenik, aktivni delatnik u godinama miroljubivog aktivnog otpora i član Oslobodilačke vojske Kosova, član general štaba UČK–a, član Kosovske delegacije u Rambujeu, ministar lokalne vlasti u privremenoj Vladi a sada poslanik Skupštine Kosova.

U vašu je časti i u časti Kosova da vaš glas date za našeg kandidata za predsednika Kosova, gosp. Rama Buje. Došao je momentat da Kosovo ima kandidata koji će ujediniti albanski narod i sve građane Kosova. On je čovek koj zadatcima pristupa odgovorno i samopregorno i njegov izbor za presednika Kosova predstavlja čast za Vas i za sve građane Kosova.

U nastavku **Nedžat Daci** je stavio do znanja da će se spisak za glasanje regulisati i da će se uvesti 2 kandidata za predsednika: pod jedan– kandidat Demokratskog saveza Kosova, i pod dva kanidat Demokratske partije Kosova. Zatim je počeo postupak glasanja. u dva kruga glasanja nijedan kandiati nije dobio potrebnu većinu da bi se izabrao za predsednika, međuvremeno, Demokratska partija povukla je svog kandidata iz daljeg postupka glasanja. U trećem

krugu za Dr. **Ibrahima Rugovu** glasali su 64 poslanika, dok je 32 bili protiv. Ibrahim Rugova izabran je za predsednika Kosova.

U nastavku dr. **Ibrahim Rugova** obratio se prisutnima sledećim rečima: "Poštovani predsedniče Daci, poštovani poslanici Skupštine Kosova, zahvaljujem se na poverenju da i u budućem mandatu votim našu voljenu zemlju Kosovo, u svojstvu predsednika.

Svečano se zaklinjem da ću čuvati i braniti teritorijalni integritet naše zemlje – Kosovo i jedinstvo naroda, angažovati se za privredni i demokratski razvoj, za stabilnost, prosperitet i dobrobit svih građana, radi ću sa što brže prizvanjanje nezavisnosti i integraciju Kosova u Evropsku zajednicu i u NATO, kao i za ojačanje stalnog prijateljstva sa Sjedinjenim Američkim državama.

Dozvoljite mi da iz ove inaoguracije svečane sednice Skupštine Kosova pozdravim predsednika Buša, premijera Blera, predsednika Širaka, kancelara Šredera, premijera Berljus Konija i generalnog sekretara Anana koji podržavaju Kosovo.

Kao uvek, srdačne pozdrave šaljem i Svetom Ocu Pama Džon Palju II., koji se stalno stara o Kosovu.

Bog vas blagoslovio! Da Bog blagoslovi Kosovo!"

Predsednik parlamenta, zatim, je u skladu sa dogovorom između partija koji su partneri u koaliciji, kao i u skladu sa Glavom 9.3.8. i 9.3.9.Ustavnog okvira, pozvao predsednika Kosova, gosp. Rugovu da predlaži kandidata za premijera Kosova.

Predsednik Rugova objavio je odluku: "Na osnovu Ustavnih nadležnosti i na osnovu sporazuma koalicije između DSK–a, ABK–a i drugih partnera koalicije, odlučio sam da nominiram gospodina

Ramuša Haradinaja za premijera Vlade Kosova. Istovremeno zatražio sam od premijera od nominiranog premijera da formira Vladu na osnovu sporazuma koalicije". Zatim prodleženi kandidat za premijera Kosova, gospodin Haradinaj, predstavio je spisak predloženih ministara.

Na osnovu sporazuma koalicije i zahteva o nominaciji, rekao je Haradinaj zadužen sam da kompletiram Vladu Kosova sa ministrima, kao što sledi:

- **zamenik premijera** – Adem Saljihaj,
- **ministar Ministarstva za privredu i financije** – Haki Šatri, ekonomista
- **ministar Ministarstva za javne službe**–Meljihate Tërmkoli, pravnik,
- ministar Ministarstva za transport i telekomunikacije – čemajlj Ahmeti, inženjer elektrotehnike,
- ministar Ministarstava za obranovanje, nauku i tehnologiju– Agim Veljuu, pravnik,
- **ministar Ministarstva za kulturu** Astrit Haračija, pravnik,
- **ministar Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje** – Bajram Kosumi, magistar albanske kniževnosti,
- **ministar Ministarstva za rudarstvo i energetiku** – Ethem čeku, magistar istorije,
- **ministar Ministarstva za rad i socialnu zaštitu** – Ahmet Isufi, jezik i književnost,
- **ministar Ministarstva za trgovinu i industriju**, – Bujar Dugoli, magistar istorije,
- **ministar Ministarstva za zdravstvo** – Sadik Idriz, filol og

Dozvoljite mi, da Skupštinu informišem da je sa dva ministarstva predviđeno je da rugovode kosovski srbi. S obzirom da ministri još nisu nominirani, mi smo predideli imenovanje zamenika ministara i na jednoj od sledećih sednica Skupština će imati mogućnost da se upozna sa drugim zamenicima ministara.

Na osnovu zaduženja ja imam pred sobom i program Vlade Kosova, kao predlog. Istotako imam i ekspozicije u vezi sa Programom pripremljen za ovu priliku, prema tome, na osnovu postupka ja ću odgovoriti na vaš zahtev.

Zatim je počeo postupak glasanja za izbor premijera i kabineta Vlade. Od prisutnih poslanika, 72 bili su za, dva poslanika su glasali protiv, dok su pet bili neopredeljeni.

Zabrinutost za sudbinu političkog procesa...

U nastavku za reč se javio šef Parlamentarne grupe DPK-a, Jakup Krasnići koji je rekao da mi, demokrati Kosova, sa povećanom pažnjom pratili naročito sastav kabineta nove Vlade Kosova. Jako smo bili za jedno što siriju koaliciju, u vezi čega je obrazloženje dao naš predsednik, mi kao politička partija prihvatili smo da budemo spremni za opoziciju i to snažnu opoziciju za unapređenje političkog procesa, ali nećemo se ustezati da denansiramo svaku nezakonitost, nesposobnost, lenjost institucija uopšte a posebno Vlade, u slučaju da se nešto slično desi.

Vi ste koaliciju Vlade učinili za vaše klanovske interese. Niste uzeli u obzir poziciju Kosova – bez statusa nezavisna država Kosovo. Niste uzeli u obzir političku i ekonomsku stabilnost, bezbednost i razne socialne probleme – zbog čega se preuzeli veliku odgovornost.

Mi razumemo vaš interes, prema tome od vas tražimo da pravilno shvatite ulogu opozicije i naše opozicione zahteve. Vi znate da smo mi navikli da budemo dežurni prema nepravdama i nezakonitostima uvek kad se to desilo na Kosovu.

Na zadatak je da budemo dežurni radi fokusiranja Vaših jučerašnjih, današnjih i budućih grešaka.

Problemima i interesima Kosova pristupićemo samo pregorno, profesionalno i odlučno. Denansiraćemo svaku zakonsku i finansijsku povredu, svaku političku grešku i nesposobnost u upravljanju.

Mi razumemo stručne i političke poteškoće novog premijera. Razumemo pritisak i potkazivanje koje su prema njemu godinama činili njegovi politički protivnici – d a saveznik kao i nepravdani pritisak od strane Haškog tribunala – i ti ne samo njemu – u saradnji sa starim i novim srpskim strukturama, ali to nas ne sprečava da ispoljimo naše rezerve za njegov kabinet. Razumemo da Aleanca za budućnost Kosova nije mogla da nudi jenu drugu stručniju ekipu; ponudila njegove političke likove što u najmanju ruku nisu nepoznate političke figure, ali ne možemo da razumemo njen koalicioni saveznik – DSK – kojoj ne nedostaju kvalifikovani kadrovi, intelektualci i stručnjaci, o kojima je mnogo govorila tokom izborne kampanije. Kuda su isparili brojni intelektualci i stručnjaci? Zašto izlazi tako osiromašena intelektualcima i stručnjacima? Ona ne samo što je nudila nekvalifikovani kadar, mislim sa neznatim izuzetima, ali je nudila kadrove koji su se istakli na ovom lokalnom upravljanju, nudila je kadrove koji su bili konfliktuozi, nesposobni i zloupotrebili pozicije koje su držali u opštinama odakle dolazi.

Godina 2005. – dugo je dočekana kao godina velikog preokreta, velikih promena, godina velikih energija i odgovornosti.

JaVvas dame i gospodo poslanici iskreno pitam, dali ponuđena Vlada raspolaže sa stručnim, političkim i intelektualnim kvalitetima tima koje su potrebne Kosovu danas? Ja ne tražim odgovor odVvas. Odgovorite na vašoj savesti u odnosu na procese koje su pred nama. Mislite za budućnost vaše dece.

Za parlamentarnu grupu Demokratske partije Kosova, u čije ime govorim, ne prejudiciram, ali govorim o našoj zabrinutosti jer smo više nego zabrinuti za sudbinu političkog procesa, za sudbinu ekonomskog razvoja, za bezbednost i pravdu, za budućnost naše dece.

Ovi ljudi nemaju moralne, političke, intelektualne, stručne niti rodoljubive kvalitete da bi upravljali Kosovom, sa nedefiniranim političkim statusom. Bojimo se da su ovi ljudi izabrani od neformalnih grupacija da bi iskrimanilizovali politički i ekonomski život u tri sledeće godine na Kosovu. Bojimo se da će ova upravljačka formacija izolovati još više Kosovo i onako rasprčeno i izolovano. Ovoj upravljačkoj formaciji ne verujemo da će relaksirati niti ljudske odnose na Kosovu. Kad ovo kažem mislim na veoma poremećene odnose koje ovi kandidati dovode iz opština odakle dolaze.

Moja volja je da se u tri sledeće godine desi nešto suprotno od ovoga što ja u ime parlamentarne grupe Demokratske partije Kosova kažem, ali problemi Kosova ne rešavaju se samo dobrom voljom i mojim željama. Problem Kosova nije formalni problem .

Demokratska partija Kosova ima veliko poštovanje o ulozi porodice Haradinaj u oslobodilačkom ratu, o njenim žrtvama prema Kosovu, ali ne – u čast Kosova – prinuđeni smo da ne glasamo za Ramušovu Vladu .

Nadovezujući se da diskusiju Krasnićija, predsednik Skupštine Daci je rekao:

"Gospodine Krasnići danas ste rekli ono što ste želeli. Denoncirali ste, upotrebljavali ste svaki mogući rečnik. Danas smo pokušali, onako kako je rekao i Vaš predsednik – da imamo potpunu demokrtiju na delo. Ja Vas uveravam, ako ovako nastavite, a ja predsedavam sednicama – neće biti ponavljanja ovakvih stvari".

Pomoć Amerike za ostvarivanje razvojnih procesa na Kosovu je od posebnog značaja

Među prvorazrednim zadacima skupštine je usvojanje zakona koji će biti u funkciji ostvarivanja standarda

Predsednik Skupštine Kosova, Nedžad Daci, primi je danas šefa Američke kancelarije na Kosovu, Philipa Goldberga. Nakon što je čestitao na izboru za predsednika Skupštine Kosova, g. Goldberg je izrazio zadovoljstvo za demokratski postupak konstituisanja najviših institucija na Kosovu. U centru pažnje sagovornika bila su pitanja

razvoja Kosova, sa posebnim akcentom na položaj i ostvarivanje prava manjina, uz angažovanje za obezbeđenje slobode kretanja svih građana. Ovi zadaci biće jednih od glavnih prioriteta ekzekutive Kosova. Predsednik Daci i g. Goldberg složili su se u vezi sa značajem Američke pomoći za ostvarivanje razvojnih procesa na Kosovu, u okviru koje u proteklom periodu ostvareni mnogi zajednički demokratski projekti. Ova podrška i saradnja koja je bila proupraćena značajnom pomoći ekspera-

ta odgovarajućih oblasti, kao i ranije biće nam potrebna i ubuduće u okviru ukupnog razvoja radi prevazilaženja svih izazova sa kojima se naši građani suočavaju. U vezi sa ovim zahteva se odgovornost od svih institucija i građana Kosova u nastojanjima za pristup evroatlanskim integracijama.

Međutim, govoreći o zadacima koje ubuduće očekuju Skupštinu Kosova, rečeno je da se naglasak mora staviti posebno na usvojenje zakona koje će biti u funkciji ostvarivanja standarda.

Država Slovenija da posreduje na putu Kosova u pravcu Evropske Unije

Predsednik Skupštine Kosova Nexhat Daci, primio je danas Slovenačkog Ministra inostranih poslova Dimitrija Rupela, koji je ujedno i predsednik OSCE-a, s kojim je razgovarao o razvojinama na Kosovu kao i o širokim mogućnostima saradnje Kosova i Slovenije.

Ovom susretu, prisustvovali su i šef OSCE-a na Kosovu Paskal Fijeski i saradnici g. Rupela. Profesor Daci, visoko ocenivši dostignuća Slovenije na planu ekonomskog razvoja, demokratije i članstva u Evropskoj Uniji izrazio je svoje poštovanje i poverenje građana Kosova Slovenačkom narodu i Slovenskoj državi. U ovom pogledu profesor Daci je zatražio da Slovenija posreduje na putu Kosova u pravcu Evropske Unije, i angažovao se o produbljenu saradnje između Kosova i Slovenije a posebno na ekonomskom, tehnološkom i planu investicija.

Slovenački Ministar inostranih poslova, Rupel ocenio je dostignuća Kosova nakon završetka rata i veliku želju kosovara za slobodom, demokratijom i napretkom. Konstatujući široke mogućnosti saradnje a posebno ekonomske, on je obećao da njegova zemlja, i kao predsedavajući po redu OSCE-a angažovaće se za dobrobit i sveobuhvatan napredak Kosova.

Rukovodstvo Kosova ispuniće kriterijume za finalni status zemlje

Kosovo nije niti će biti deo Srbije

Predsednik Skupštine Kosova, Nedžad Daci primio je danas šefa kancelarije Velike Britanije na Kosovu g. Marka Dickinsona i razgovarao s njim o pitanjima koja preokupiraju rukovodstvo institucija u zemlji. U razgovoru posebna pažnja posvećena je skupštinskoj agendi o ispunjenju standarda na Kosovu, o pitanjima reforme lokalnog upravljanja i decentralizacije i uopšte o ispunjenju uslova radi rešavanja finalnog statusa Kosova.

Kosovo će sa ovom rukovodstvom koju ima, ispuniće kriterijume o finalnom statusu zemlje, optimistički se izrazio predsednik Skupštine Daci. On se izrazio i u korist decentralizacije i angažovao se da manjinama pruže veći prostor. Biće opština tamo gde su potrebe, kao što je Gračanica i turska manjina u okolini Prizrena ali i za nove opštine u funkciji bržeg privrednog razvoja, kao što je Eljezhan. Međutim, Daci ocenio je kao potrebnim involvaciju i opozicije u procesu reforme lokalne vlasti.

Sa njegove strane, šef kancelarije Velike Britanije na Kosovu, g. Mark Dickinson, demokratizaciju odnosa na Kosovu, saradnju sa međunarodnim mehanizmima a naročito ispunjenje standarda, ocenio kao veoma važnim za budućnost zemlje. Oba sagovornici, međutim složili su se o važnosti međusobne saradnje.

Kometarišući posetu srpskog predsednika Tadića na Kosovu i njegovu izjavu u skupovima sa srpskim građanima, Daci bio je izričit da Kosovo nije i nikad neće biti deo Srbije. Ovo već znaju, ne samo srpski političari, ali i većina lokalnih Srba na Kosovu, izjasnio se Daci, koji neodmerene izjave g. Tadića video je u funkciji političke borbe u Beogradu. Međutim, Daci se izjasnio da je dobro što Tadić posetio Kosovo. Rukovodstvo Kosovo angažuje se za odnose reciprociteta i teži da realizuje posete i slobodne komunikacije sa institucijama i građanima Preševske doljine, Makedonije itd. Daci se izjasnio kao spreman da se sastane na institucionalni način i sa rukovodiocima Srbije radi osnivanja normalnih odnosa sa svim zemljama regiona.

Tadić doneo je Kosovskim Srbima platno za zastavu, izjasnio se figurativno Daci, ali bilo bi bolje da im je doneo materijalnu pomoć, kao što je radila Vlada Kosova za severnu Albaniju, posle snežne blokade regiona.

Podrška bez dvoumljenja slobodnom razvoju biznisa

Kosovske institucije deluju jedinstveno kada se radi o privrednoj obnovi zemlje i ispunjenju standarda. Kosovski biznismeni traže unapredjenje privrede, fiskalne i carinske politike kao i zakonodavstvo koja garantuje pridobijanje strane investicije i eliminisanje neželjene konkurencije

Predsednik Skupštine Kosova, Nedžad Daci pozvao je danas predstavnike kosovskog biznisa na savetovanje na temu "Zakonodavstvo i kosovski biznis" na kome su učestvovali premijer Ramuš Haradinaj i ministri Ethem Čeku i Bujar Dugoli.

XXI vek će biti vek globalizma, ne samo svetske privrede, s'toga kosovske institucije, koje u ovom mandatu deluju u potpunom zajedništvu teže da Kosovo dovedu u normalnost, rekao je predstavnicima kosovskog biznisa predsednik Skupštine Daci. Zahvaljajući se kosovskim biznismenima za njihov doprinos u obnovi privrede zemlje i pod veoma nepovoljnim privrednim uslovima on je istakao da je Kosovo postiglo da sama osnuje budžet zemlje a i da nakon drugih parlamentarnih izbora, sama formira centralne institucije. On je, međutim, istakao da Kosovo još uvek nije steklo pravo da sama upravlja svojim budžetom, a i dalje nastavlja se sa takvim paralelnim mehanizmima Vlade, kao što je Centralni fiskalni autoritet, kojim se Kosovo pokušava održati po strani.

Pozivajući se na jednog poznatog teoretičara političke ekonomije, Daci se izjasnio za prioritete društva u razvoju: osnivanje sposobne sredine da apsorpira privatne ekonomske investicije i sposobne mehanizme da upravljaju socijalnim i ekonomskim krizama. On je ovom prilikom potsetio na činjenicu da četvrtina budžeta Kosova ide na "kupovinu socijalnog mira", dok se mnogi fondovi akumuliraju u žiroračunima van zemlje, koji ne doprinose privrednom razvoju Kosova.

U susretu sa biznismenima, čelnik kosovskog zakonodavstva izrazio je njegove rezerve u odnosu na fokusiranje samo na malu i srednju privredu. On je izrazio sumnju da se sa ovim konceptom ne mogu aktivizirati privredni resursi Kosova, kao što su rudnici i veliki privredni sistemi.

Premijer Vlade Kosova, Ramuš Haradinaj, obračunajući se predstavnicima biznisa istakao je da Kosovo postepeno hvata razvojni korak i prevazilazi nasledjenu zaostalost zbog nepovoljnih istorijskih okolnosti i posledica poslednjeg rata na Kosovu. Došlo je vreme, istakao Haradinaj, da Vlada i druge institucije Kosova odigraju aktivniju ulogu u privrednom razvoju i podršku kosovskim preduzećima. On je ovom prilikom najavio osnivanje Agencije za promovisanje stranih investicija i početak pregovora sa međunarodnim finansijskim institucijama za dobijanje kredita i pre utvrđivanja statusa Kosova. Istražićemo mogućnosti šema za finansiranje proizveća koje proizvode za izvoz, za deblokiranje privatizacije, deblokiranje fondova od aleta privatizovanih preduzeća kao i angažovanje tih sredstava za privredni razvoj zemlje, obećao čelnik Vlade Kosova.

Haradinaj se angažovao za dobre odnose sa zemljama regiona i za sklapanje sporazuma za slobodnu trgovinu sa ovim zemljama u interesu privrednog razvoja Kosova.

Predsednik Privredne komore Kosova, Ismail Kastrati, spomenuo je niz poteškoća kosovskog biznisa, istakavši naročito raznolikost sprovođenja zakona na Kosovu. On je istakao naročito važnost ukidanja

carinskih taksi za sirovine koje se ne proizvode na Kosovu. Ako ukidamo carinu na sirovine i na kapitalne investicije, budžetski prihodi Kosova poći će da rastu sledeće godine, istakao je Kastrati. On je, međutim zatražio sprovođenje usvojenih zakona od strane Skupštine Kosova, kroz potzakonske akte spomenuvši i usvajanje niza privrednih sistematskih zakona.

Predstavnik Banke privatnog biznisa, dr.Nazmi Mustafa, ali i drugi predstavnici biznisa istakli su neophodnost uskladjanja zakonodavstva sa privrednim sistemom. Međutim, od većine diskutiranih zatražena je dublja reforma ekonomskih politika, sa posebnim naglaskom na fiskalnu i carinsku politiku, dok su svi zatražili podjednake uslove za biznis i ukidanje nelojalne konkurencije. Kosovski biznismeni istakli su da pod ovim teškim uslovima ekonomskih kredita nema izgleda za uspešno poslovanje na Kosovu.

Svakako iz susreta proizilazi da na Kosovu, i pored teških uslova poslovanja, ima kvalitetne proizvodnje, čak i za izvoz u zemlje Evropske Unije i prekoatlantske zemlje. Da bi ironija bila još veća, dok se kosovski proizvodi prodaju (s pravom) bez carine u zemljama Evropske Unije, za proizvode tih zemalja treba da se plaća carinu da bi se prodali na Kosovu, dok je istovremeno zemlja sa svih strana preplavljena proizvodima drugih zemalja koji su ilegalno uveženi i sumnjivog su kvaliteta.

Cilj susreta bio je da se pronalaze rešenja za privredne probleme i da se naznači vizija za brzi razvoj zemlje. Srećan početak koji treba da se materijalizira u kontinuitetu.

Nacrt zakona u skladu sa međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava

NVO, će obavezno podneti finansijske izveštaje i radne projekte prilikom upisa. Na taj način će njihov rad biti otvorenija za javnost

Komisija za javne službe, lokalnu administraciju i medije, kojoj je predsedavala g.–đa Nekibe Keljmendi, predsednik Komisije, organizovala je danas javnu debatu u vezi Nacrta zakona o slobodi udruživanja NVO–a, koji je u načelu prihvaćen od Skupštine Kosova. Ovaj Nacrt zakona uređuje osnivanje, upis, unutrašnje upravljanje, delatnost i stečaj organizovanih pravnih lica kao NVO. Otvarajući debatu je g.–đa Keljmendi istakla da je ovaj Nacrt zakona od Skupštine ocenjen

kao veoma savršeno izrađeni akt koji teži da uvede disciplinu NVO–a u finansijskoj oblasti, što do sada nije bilo slučaj. i nisu postajala pravila. Poslanici su ustanovili neke nedostatke u Nacrtu

zakona koje će se otklanjati u daljoj proceduri. Učesnici javne debate su podržali Nacrt zakona uz konstataciju da je ovakav zakonski propis bilo davno potreban, a kojim će obuhvatiti NVO. Istaknuto je takođe da je Nacrt zakona od

primarnog značaja za naše društvo i da vodi u pravcu avanciranja nivoa zaštite osnovnih ljudskih prava i potpuno je u skladu sa međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava.

Tom prilikom je bilo i primedbi i sugestije sa namerom da se tekst Nacrta zakona još više dopunjuje i obogati. Pažnja diskutantata javne debate, usredsredila se naročito u članovima, odnosno tačkama Nacrta zakona kojima se reguliše upis i ponovni upis NVO–a, naročito bilo je primedbi na rokove predviđenih procedura. Rečeno je da je potrebno da se prilikom upisa, NVO obavezno podnesu finansijske izveštaje i radne projekte, jer će na taj način njihov rad biti otvorenija za javnost.

Licence treba da imaju duži rok

Nacrt zakona o nezavisnoj komisiji za medije, koji je već u načelu podržan od strane Skupštine Kosova, od posebnog je značaja za buduće razvoje na Kosovu. Isti će uticati na kvalitet demokratije zemlje. Određenim pojašnjenima i ispravkama u procesu amandamentiranja, on će biti potpuno u skladu sa evropskim standardima u ovoj oblasti. Ovaj nacrt zakona će ohrabrivati poštenu konkurentnost u medijalnom prostoru. To su bile neke od suštinskih konstatacija sa današnjeg javnog saslušanja o Nacrtu zakona o nezavisnoj komisiji za medije, organizovanog od strane Komisije za javne službe, lokalnu administraciju i medije Skupštine Kosova, predsedavala je g.–dja Nekibe Kelmendi, predsednica Komisije. Na ovoj javnoj raspravi je učestvovao i Robert Gillete, Privremeni Komisijoner za Medije, zatim predstavnici elektronskih i pisanih medija na Kosovu, predstavnik OSCE–a itd.

Predstavnici medija su podržali ovaj nacrt zakona, ali su izneli i niz primedbi i predloga na tekst istog. Najveće uznemirenje predstavnika medija pobudilo je način izbora članova Odbora NKM, posebno pitanje iz kojih bi subjekata isti dolazili. Bilo je predloga da se ovi članovi ne biraju iz redova političkih partija. Prisutni su bili jednoglasni kod predloga da se član 20, tačka 8. ovog nacrta zakona u celosti briše iz teksta Nacrta zakona. Ova tačka navedenog člana odnosi se na ovlašćenja koja se daju izvršnom direktoru da, u konsultaciji sa Upravnim odborom, u vanrednim situacijama, izriče mere o privremenoj suspenziji licenci emitovanja.

Prema predstavniku Asocijacije nezavisnih profesionalnih novinara, ova debata predstavlja konzensus medija u odnosu na ovaj nacrt zakona. Pažnja diskutantata je bila usredsredjena i na rok važenja licencija, uz podnošenje predloga da taj rok, vremenski, bude duži.

Mala i srednja preduzeća treba da budu motorna snaga razvoja ekonomije na Kosovu

Komisija za ekonomiju, trgovinu, industriju, energetiku, transport i telekomunikacije Skupštine Kosova kojom je predsedavao Gospodin Fatmir Redžepi predsednik Komisije, održao je danas javnu raspravu u vezi Nacrta zakona o Podržavanju Malih i Srednjih Preduzeća.

Diskutovajući o ovom Nacrtu zakona, svi prisutni su se složili u tome da je Kosovu potreban jedan Zakon koji će da potpomogne tojest da reguliše kako zakonske tako i neke druge funkcionalne odnose u ovoj oblasti. Jer kako je rečeno u ukupnom razvoju ekonomije na Kosovu srednja i mala preduzeća su veoma značajna pokretačka snaga u svemu tome. Jer ako se zna da u mnogim zemljama sveta mala i srednja preduzeća u ekonomijama zemalja učestvuju sa 90 i više procenata onda se može sagledati značaj ovih preduzeća. Zato u ovom zakonu bi trebalo da se jasno definiše finansijska podrška iz Budžeta Kosova, (koja nije predvidela finansijsko pomaganje u ovoj godini za ova preduzeća), način kreditiranja ovih preduzeća, strane investicije u ovoj oblasti, stvaranje slobodnih Carinskih Zona za ova preduzeća, saradnja kako sa centralnim tako i sa lokalnim strukturama itd.

Na javnoj raspravi iako je bilo mišljenja da ovaj Nacrt zakona nije od sponzora dobro pripremljen pa da treba i da se vrati na ponovnu doradu, ipak je na kraju odlučeno da sve preporuke i primedbe od strane diskutantata u pismenoj formi se dostavi pomenutoj komisiji koja će na svom redovnom sastanku sve te preporuke i primedbe dobro da razmatri i da ono što je vredno i značajno ubaci kao svoje preporuke na ovaj Nacrt zakona.

Ekonomija, zdrastvo, sigurnost i zakonodavna država zaslužuju poseban tretman

1. *Koje je po Vama glavno težište angažovanja poslanika za ovu godinu*
2. *Iz koje oblasti je najneophodnija izrada i donošenje novih zakona, tačnije rečeno koje zakone treba izraditi da bi se doneli od strane Skupštine Kosova.*

Naim Jerliu

1. Mislim da, tokom ovog mandata, a posebno tokom ove godine, pored delatnosti koja se odnosi na razmatranje i usvajanje zakona u Skupštini, obuhvatajući i zakonske inicijative, biće vrlo značajno da se unutar oblasti odgovornosti primeni autoritet i za nadzor primene zakona od strane Vlade Kosova, ili od dotičnih ministarstava. U skladu s time, preko komisija trebalo bi da se izvrši kontrola o efikasitetima zakona na snazi, za njihovu primenu kao i o opštim delatnostima dotičnih ministarstava. Mislim da ovaj angažman već bi trebao biti primarna preokupacija, kada imamo usvojene a očekuje se i usvajanje znatnog broja zakona, kada nas očekuje ocena o dostignućima kosovskih institucija u tokovima prema procesu odlučivanja o nezavisnosti Kosova.

2. Smatram da u Skupštini Kosova moramo obezbediti jednu zakonodavnu agendu koja će biti dobra i koja će ispuniti potrebe kosovskim građanima. Pored zakona, toliko neophodnih iz oblasti privrede, ja bi posebno naglasio naročitu potrebu za donošenjem i uspostavljenjem u život zakona iz oblasti zdravstva i socijalnog blagostanja. U tom planu potrebno je i donošenje određenih strategija a koja se odnose na ove oblasti, jer

moramo imati u vidu indikatore koji prikazuju Kosovo kao jednu siromašnu i nerazvijenu zemlju i sa vrlo teškim socialnim i zdravstvenim stanjem. U našem radu moramo biti naročito pažljivi i u izradi zakona u skladu sa evropskim standardima i mislim da moramo intenzivirati angažman za realizaciju plana delovanja ka evropskoj integraciji Kosova.

Dyljnaze Sylja:

1. U z d i z n j e kvaliteta zakona, tako da zakoni budu efikasni, funkcionalni i u službi svih g r a đ a n a Kosova;

Kompletiranje zakonske infrastrukture, dovodenjem zakonskog okvira u skladu sa evropskim standardima; Zajedno sa međunarodnim faktorom izraditi Ustav Kosova; Demonstracija tolerancije i političke kulture, konstruktivne saradnje i postizanje koncenzusa, naročito po vitalnim pitanjima u interesu Kosova (postizanje potrebnog progressa u ostvarivanju standarda do sedine 2005.god.); Vršenje nadzorne funkcije nad vladom, kako bi ista bila odgovorna

Jačanje sistema komisija (jačanje nadzorne uloge komisija); Uska saradnja sa Vladom, sa

NVO, aktivno učešće u procesu podnošenja amandmana); Posete na terenu da bi se videlo kako se razvija program Vlade. To omogućuje otkrivanje problema na implementaciji programa Vlade, kao i na otkrivanje problematčnih zakona. Otkrivanjem ovih zakona traži se njihova promena.

2. Prioritetni zakoni trebali bi biti iz oblasti izgradnje institucija, bezbednosti i pravne države, privrede i svojinskih prava.

Genc Gorani:

1. G l a v n o angažovanje poslanika trebalo bi da bude podsticanje ekonomskog r a z v o j a Kosova.

2. Primarni zakoni trebalo bi da budu iz svere ekonomskog razvoja Kosova, bezbednost Kosova, funkcionisanje institucija Kosova i garancija individualne i slobodne vladinih asocijacija.

Derd Dedaj:

1. Po mom mišljenju, kao predstavnik Liberalne demokratske partije Kosova, prioritet poslanika skupštine Kosova, trebala bi da bude implementacija demokratije i koncezus unutar samih instituci-

ja Kosova i njihov uticaj na izgradnju pravnog, zaista ravnopravnog i demokratskog Kosova. Donošenje primenljivih zakona u skladu sa evropskim standardima, etničku, versku, rasnu i polnu ravnopravnost, trebale bi da budu imperativ angažovanja skupštine Kosova, koje bi predhodile rešavanju političkog statusa Kosova, na osnovu volje i samoopredeljenja građana što bi omogućilo integraciju Kosova u evropsku Uniju i severon atlanske strukture.

2. Svi zakoni koji se donose u skupštini Kosova imaju svoje prioritete i treba da budu u službi građana Kosova i vladavine zakona, u zemlji u kojoj ne bi trebalo da imaju monopol ni lideri ni institucije Kosova, odnosno niko.

I pak zakoni u sveri privrede, privatizacije, bezbednost svih građana Kosova, zatim pitanja obrazovanja, zdravstva, zaštite porodice palih boraca i žrtava rata i drugih slojeva koji su u teškom socialnom položaju trebaju da uživaju posebne prioritete.

ŠPRESA MURATI

1. S'obzirom da je ova godina prelomna i da će se u njoj rečavati krupna i jako značajna pitanja (standardi, statut, decentralizacija) za budućnost Kosova, težište angažovanja poslanika trebalo bi biti da svako u svojoj oblasti da maksimalni doprinos. Ja, kao predstavnica Bošnjačke zajednice,

usmeriću svoje aktivnosti na očuvanju i zaštitu našeg etničkog, kulturnog, verskog i jezičkog identiteta. Prioritetna pitanja su sloboda korišćenja svog jezika u svakoj prilici i svim javnim institucijama, obrazovanje na svom jeziku, jednake mogućnosti u pogledu zapošljavanja, pružanje usluga zdravstvene i socialne zaštite bez diskriminacije i slično. Moramo raditi na razvoju demokratije, vladavini prava, podići ekonomski razvoj Kosova za dobrobit svih građana Kosova.

2. Svi su zakoni značajni, ali po meni priritetni za usvajanje u Skupštini Kosova su Nacrt zakona o javnom tužilaštvu i Nacrt zakona o zaštiti svedoka, Nacrt zakona o podršci malim i srednjim preduzećima, Nacrt zakona o zdravstvenom osiguranju, Nacrt zakona o kulturnom nasledstvu. To ne znači da su ostali zakoni manje značajni, svi oni imaju svoju težinu, ali nije važno samo usvojiti jedan zakon, mnogo je značajnije stvoriti uslove za njegovo potpuno sprovođenje u praksi. U daljoj Skupštinskoj proceduri, planirana je analiza I usvajanje još niza drugih zakona. U mnogima od tih za sada ne usvojenih zakona nalaze se i zakonska rešenja za dalju integraciju manjiskih zajednica na Kosovu, tako da će moj dalji prioritet biti usmeren na iznalaženju najboljih zakonskih rešenja kako bi sve ovo zaživelo.

I ove godine, i u čitavom mandate, učestvovaću na nizu seminara, treninga i tribina, gde ću steći nova iskustva i političku edukaciju, kako bih mogla da odgovorim svim ovim izazovima.

Član Predsedništva Skupštine Kosova, Xhavit Haliti, primio je šefa Francuske kancelarije u Prištini, Thierry Reynanda

Kosovo treba da ispunji standarde da bi se otvorilo pitanje statusa

Razgovaralo se i o poseti članova Predsedništva Parizu

Susret Haliti - Reynand

Aktuelni razvoji na Kosovu, pitanje funkcionisanja institucija zemlje, pitanje snabdevanja građana električnom energijom i pitanje statusa Kosova, bila su tema razgovora člana Predsedništva Skupštine Kosova, Xhavit Haliti, sa šefom Francuske kancelarije u Prištini, Thierry Reynanda. Razgovaralo se, takodje, i o programu posete članova Predsedništva Skupštine Kosova Nacionalnoj francuskoj Asambleji. Šef Francuske kancelarije u Prištini, Thierry Reynand, ocenio je rad institucija Kosova i izrazio interesovanje za daljim produbljivanjem uzajamne saradnje.

Sagovornici su se složili da ispunjavanje standarda predstavlja najvažniji zadatak institucija Kosova. Očuvanje stabilnosti i političkog mira na Kosovu pomaže unapredjenju i razvoju zemlje, kao i rešavanju njenog konačnog statusa, konstatovali su Haliti i Reynand.

SKUPŠTINA JE PRIHVATILA PROGRAM VLADE KOSOVA

Sprovođenje standarda – operativna i dnevna posvećenost Vlade

Program Vlade obezbeđuje da Kosovo čini državu u procesu, omogućivši odlučivanje o finalnom statusu u skladu sa političkom voljom naroda Kosova.

Presednik vlade Kosova Ramuș Haradinaj podnosujući program vlade

Na plenarnoj sednici od 22. decembra 2004.god. poslanici su svećano dali zakljetvu. U nastavku Skupština je na dnevnom redu imala pitanje izbor zamenika ministara Vlade Kosova. Premijer Ramuša Haradinaj istakao je da pošto su učinjene potrebne pripreme, evidentirani su kandidati za zamenika ministara od koalicije upravljanja. Na osnovu ovoga predlažu se sledeći kandidati:

G.Hafiz Krasnići –zamenik ministra u Ministarstvu transporta i telekomunikacija,

G.Astrit Ajeti – zamenik ministra u Ministarstvu zdravstva, (lekar),

G.Muharem Ibrahim – zamenik ministra u Ministarstvu za budžet i financije, (dipl.ekonomista);

G.Fevzi Beriša, zamenik ministra u Ministarstvu za obrazovanje, nauku i tehnologiju;

G.Aziz Dilja, zamenik ministra u Ministarstvu lokalnog upravljanja;

G.Merdžan Avdyli, zamenik ministra u Ministarstvu za očuvanje životne sredine i prostornog planiranja ;

G. Kadri Kryeziu, zamenik ministra u Ministarstvu trgovine i industrije;

G.Agron Dida,; zamenik ministra u Ministarstvu energetike i rudarstvo

G.Luljzim Leci, zamenik ministra u Ministarstvu rada i socialne zaštite;

G.Mark Komoni, zamenik ministra u Ministarstvu javnih službi;

G.Andželina Krasnići, zamenik ministra u Ministarstvu za kulturu, omladinu i sport;

G.Ibiș Bajrami, zamenik ministra u Ministarstvu za povratak i zajednice;

G.Tom Hajdaraj, zamenik ministra u Ministarstvu za šumarstvo i razvoj sela;

G.Ergyn Koruglu, drugi zamenik ministra u Ministarstvu kulture omladine sporta i ne rezidencialne;

G.Nazmi Fejza drugi zamenik ministra u Ministarstvu za povratak i zajednice;

Za listu zamenika ministara glasali su 66. poslanika, jedan glasje bio protiv, a 43 poslanika su bili uzdržani. U nastavku zamenici ministara su dali zakljetvu.

Opozicija se tretira kao integralni deo demokracije

U nastavku premijer Kosova, gospodin g. **Ramush Haradinaj** prezentirao je Program Vlade. Na početku je g.Haradinaj istako da u ovo vreme mi svakako trebamo se sećati na sve one koji su se žrtvovali za slobodu zemlje i na sve one koji su godinama radili ne štedeći ništa, da jednog dana narod Kosova uživa slobodu i samostalnost. Mi smo doživotno dužni prema svima onima koji su pali na oltar slobode, da se ujedini u našim zajedničkim zadacima radi

izgradnje jedne države uz tolerantno i demokratsko društvo

Danas prvi put u našoj novijoj istoriji Kosova imamo Vladu i opoziciju. Ja očekujem da će opozicija pružiti alternativno rešenje i da će biti konstruktivna u svom delovanju, kao i da će podsticati u našem radu za zajedničku dobrobit. Opozicija ima naše obećanje da će ova Vlada tretirati će nju kao integralni deo naše demokracije.

Vlada Kosova pripremila je njen Program, na kojim je objedinila programske aspekte za uspešno upravljanje u tri sledeća godina, za razvoj Kosova u svim oblastima života, za razvoj koji će biti konzistentan i u stalnom porastu. Program u sebi istopio agendu standarda za Kosovu da čbči omogućio uspešno njihovo ostvarivanje.

Isto tako, Program Vlade od Kosova čini državu u procesu, omogućivši odlučivanje o finalnom statusu u skladu sa političkom voljom naroda Kosova. U Programu Vlade nije obuhvaćena platforma razgovora finalnom statusu Kosova, zbog toga što jedna takva platforma će se prezentirati Skupštini Kosova u zakazanom vremenu.

Svesni za odgovornost vladine koalicije ispred Skupštine i građana – predstavljamo ove sledeće prioritete delovanja:

Kao prvi prioritet imamo standardi i status.

Zatim redom:

- Osnaženje institucija; poboljšanje upravljanja i ispunjenje zakonskog okvira;
- Izgradnja javne odgovorne administracije i pravne države; ekonomska porast i zapošljavanje; obrazovanje i vaspitanje prema međunarodnim standardima; povećanje kvaliteta javnih službi i razvoj infrastrukture;

osnaženje stabilnosti politike i sigurnosti i unapređenje u procesu evropske i evroatlanske integracije, kao i izgradnje dobrih odnosa sa komšijama.

Ostvarivanje plana o standardima biće dnevna i operativna posvećenost Vlade koja će obezbediti i uskladiti delovanje i efektivan među institucionalni monitoring. Obezbediće se uža saradnja sa UNMIK-om i drugim institucijama Kosova, ali i sa drugim angažovanim organizacijama i svim Vladinim instrumentima i civilnim strukturama društva Kosova.

Treba da nam bude jasno da uspešno sprovođenje standarda je pozitivan efekt u cilju pozitivnog rešenja statusa Kosova, put prema evropskoj zajednici Kosova radi boljeg i kvalitetnijeg života građana u performansama privremenih institucija upravljanja.

Jačanje institucija jeste prva težnja Vlade i to pomoću kompletiranja Vlade i sa potrebnim ministarstvima. Mi čemo isto tako i radiiti na poboljšanje kulture vladanja i na većoj efikasnosti državne administracije.

Formiranje novih ministarstva biće u funkciji izvršenja prenetih nadležnosti na ovim institucijama i u okviru ovog prioriteta. Vlada će se fokusirati naročito na: izgradnji institucionalnih kapaciteta i infrastrukture; kompletiranju Vlade sa drugim potrebnim ministarstvima; početak rada na izradu Ustava Kosova – uključujući evropske standarde i norme a uporedno sa predlogom za definisanje finalnog statusa i donošenje Ustava; funkcionisanje tržišne ekonomije; veća efikasnost u upravljanju; preduzimanju korektivnih mera i preventive sa ciljem efektivnog realizovanja objektivna; stvaranje predu slova radi olakšanja nadzorne i korektivne uloge UNMIK-a u skladu sa

njegovim mandatom.

– Ekonomska porast i zapošljavanje smatraju se kao važni stubovi opšte stabilnosti u društvu. Svi domać i potencijali i međunarodna podrška treba usmeriti prema ekonomskom stabilnom porastu i prema stvaranju perspektive za produktivno zapošljavanje. Zahtevi za zapošljavanje u ovom momentu su nesavladljivi za kosovsko društvo i privredu ako ne obezbedimo bolji ekonomski porast i investicije u infrastrukturi i obrazovanju za našu omladinu.

Poboljšanje položaja poljoprivrede, u sklopu fiskalne politike, treba da se prati sa dodatnim merama radi osiguranja stabilnost u seoskom razvoju i razvoju poljoprivrede.

Formiranje Ministarstva energetike i rudarstva je dobra prilika za adresiranje bazičnih problema u funkciji ovih sektora.

Potrebno je urgentno delovanje i smanjenje tehničkih i komercijalnih gubitaka radi poboljšanja finansijske stabilnosti KEK-a i definitivno angažovanje budžetskih sredstava za ovu i druge javne kompanije.

U funkciji promene aktuelne situacije, paralelno treba ojačati administrativnu odgovornost za isplatu nesavladljive finansijske du gove za EKK.za potrosenu električnu energiju z socialne slučajevje.

Vlada će preduzeti stabilne mere za savladavanje poteškoća i slabosti u vezi sa aspektima upravljanja infrastrukture i nastavne finansijske tehnologije i nastavak reforme obrazovanja na svim nivoima. U sklopu kulture, podržava će se obogaćivanje kulturnog identiteta građana; zaštita i restauracija objekata kulturnog i

nacionalnog nasleđstva; podsticanje međunarodne kulturne saradnje kao i restauracija sarkalnih objekata koji su razrušeni ranije ili tokom martovskih događaja 2004.god.

U sklopu sporta, ostvarićemo težnju za internacionalizaciji kosovskog sporta i isto tako dajući podršku sportu na Kosovu, fokusiraćemo se na evidentiranju nepravilnosti u sportu i na sportskim takmičenjima.

Posebna pažnja će se posvetiti nosiocima nadležnosti u pravcu lokalnih vlasti sa ciljem da se vlast približi svim građanima, naročito manjinama, povećavajući na ovakav način mogućnost njihovog institucionalnog delovanja i ravnopravni pristup u službama i radi ostvarivanja njihovih prava na principima multi etničkog osnova.

Decentralizaciju shvatamo kao praksu za reformu lokalnih vlasti, poboljšavajući upravljanje građana u većem obimu odlučivanju. Ove reforme treba zapoceti donošenjem zakona, kao što je Zakon o lokalnom upravljanju, zakon o javnim finansijama i drugi zakoni. Nastaviće se rad na okončanju koncepta decentralizacije, uključujući ga u proces sve institucije, međunarodnu daministraciju, civilno društvo, ali i manjine.

Prioritet Vlade biće borba protiv korupciju u držvanoj daministaciji, istotako borba protiv teškog organizovanog kriminaliteta, privrednog kriminaliteta, atak protiv života, i imovine građana, bez obzira na etničku, polnu ili političku pripadnost.

Posebna pažnja porodicama palih boraca i invalida rata

Prioritetom će se tretirati sporna imovinska pitanja u vezi nezakonitih uzurpacija, hitno primenjujući

povratak uzurpirane imovine i radeći na povratku iseljenih i manjina, uključujući i prevazilaženje kašnjenje u povratku srpskih građana iseljenih sa Kosova.

Vlada u svom programu ima poseban pristup za zaslužene kategorije za slobodu Kosova. Radićemo na osnovu izvršenih priprema, za pažnju o porodicama palih boraca i invalida rata OVK, porodicama žrtava i nestalih. Isto tako, Vlada je preduzela delovanja i radiće da bi se što pre rešilo pitanje nestalih lica i o tome će tražiti odlučujući angažman međunarodnog faktora. Pristup kosovske Vlade za prevazilaženje izazova i stvaranja demokratske, političke i socijalno-ekonomske stabilnosti zasniće se na jačanju partnerstva sa međunarodnom zajednicom, a posebno sa EU, SAD i NATO, OUN ali i sa ostalim organizacijama, institucijama i međunarodnim agencijama. Ova saradnja će se reflektovati na bezbednost, stabilnost, trajan mir, dobrosusedstvo i ono što je od najviše praktične i strateške važnosti za Kosovo, na uspeh u primeni standarda i otvaranja perspektive evropske i evroatlantske integracije. Bićemo odgovorni prema međunarodnom poretku i postupaćemo u skladu sa našim ambicijama za jačanje imaža Kosova, kao perspektivne demokratske zemlje, istako je Ramuš Haradinaj.

Postojeće granice Kosova čuvaju se u skladu sa principima međunarodnog prava

Uključujući se u diskusiju, **Hašim Thaci** je istakao da umesto da se vladin program prvo prezentira a kasnije se raspravlja o njemu i nakon usvajanja izabere Vlada, kao što to traži red i parlamentarna demokratija, ovde kod nas se dešava suprotno. Kao da više pažnje posvetimo spoljnom prikazivanju nego izgradnji istin-

skih državnih institucija.

Vladin program je dobar prevod, ali apstraktan. Nema substancije. Nedostaje vizija, i više liči na teoretski studijski rad nego na politički razvojni program. Vladini programi se ne baziraju samo na istraživanju javnog mnjenja da bi ukazali na probleme građana kao što čini ova vladajuća struktura, nego istražujući i ubeđujući nas pronalaskom najboljih adekvatnih formi za rešenje zahteva građana i njihovo oročenje.

Demokratska partija Kosova ocenjuje da se moraju više razjasniti ovi aspekti programa Vlade, uz sledeće preporuke i dopune :

1. Da vladin program bude glavni angažman za Kosovo kao nezavisnu, suverenu i integrisanu državu u severno atlantskim strukturama.
2. Da se jasno specifikuju jednaka prava za sve građane Kosova kao etničke i mnogoverske zemlje
3. Što se tiče vladavine zakona, potrebno je posebno i konkretno zalaganje za:
 - za izgradnju zakonske osnove i zakonodavstva u interesu svih građana;
 - zalaganje i oročenje vremenskog perioda za donošenje Ustava u skladu sa ustavima zapadnih demokratskih zemalja;
 - nezavisno, nepristrasno i odgovorno sudstvo gde će svi građani biti jednaki pred zakonom;
 - oštre mere protiv korupcije u svim segmentima i institucijama sa ravnomernom primenom na svim nivoima;
 - obavezivanje i vremensko oročenje za stavljanje van snage svih srpskih zakona primenjenih na Kosovu. I danas „nažalost, zakoni iz Miloševićeve ere se primenjuju u "kosovskom pravu – pod navodnicima".
 - Pripadnike paralelnih struktura "čuvari mosta" koji deluju destabilizirajuće za zemlju a dirigovani iz Srbije, da imamo jasno i konkretno zalaganje

Vlade da ih suočava sa zakonom.

4. Što se tiče funkcionisanja vladavine na Kosovu, kao moderno društvo moramo posebno voditi računa o:

- funkcionisanju moderne i profesionalne civilne službe, zakonom zaštićenim statusom;
- prekidanju kampanje nove vlasti, politički motivisane za udavaljanje profesionalnih lica sa posla iz javne administracije;
- obavezivanju da u buduće, u saradnji sa političkim partijama, civilnim društvom i međunarodnim mehanizmima – sprovodi reforme u izbornom sistemu primenom otvorene liste za odgovorniju Skupštinu za potrebe svih građana;
- plate u javnom sektoru treba da budu konkurentne sa platama u privatnom sektoru;
- aktivna civilna društva i mediji da budu potpuno slobodni i nezavisni
- da se odustane od prakse nove vlasti koja ovih dana vrši pritisak za kontrolu nad medijima ,ali i da se ne dozvoljava dalje javna korupcija. O javnoj korupciji bolje znaju izdavači raznih novina.

5. U delu Programa o privrednom razvoju , mora da se vodi računa o:

- Prioritetu potpunog uključivanja Kosova u evropsku zonu sa eurom kao valutom;
- ubrzavanju dogovora o slobodnoj trgovini sa susednim i ostalim zemljama...

6. U pravcu socijalnog blagostanja mora da bude socijalne pomoći za građane koji nisu u mogućnosti da ispunjavaju elementarne potrebe za sebe i svoje porodice:

Mislim da se Vladinim programom mora obavezno i jasno definisati pitanje veterana i invalida OVK,

Replika Daci - Surroi o korupciji

NEXHAT DACI je predložio da se sa zapisnika izuzme rečenica gde je g. Surroi uzme ulogu tužioca, jer je ova službena dokumentacija i da se ne naziva " protiv korupcije da se bori na svim zakonskim i normativnim osnovama". Slažem se sa svime, ali da ne figuriše "u ministarstvu i u Opštini, jer to potom zahteva posebnu proceduru. Predsednici partija trebaju da daju svoje primedbe na Program i da nastoje da ih primene, prema tome molim vas da se drugi puta ne bavimo ovim pitanjem. Ja imam to pravo ali želim da i g. Surroi slaže sa time, da bi bili efikasniji kod svih nedostaka koj smo imali u prethodnom periodu da se ne ponavljaju.

Gospodine Surroi, ponavljam – ja vas molim da tamo gde ste istakli posebna imena kao što su isticana posebne opštine i ministarstva, ako imate argumenata da ih predate Skupštini a posle mi ćemo podneti na redovnoj proceduri, tamo gde treba. Razume se, uz vaš pristanak da se izbriše iz službenog dela dokumentacije Skupštine ta rečenica gde navedete imena. Razumem da imate pravu na insistiranje, ali uzmete odgovornost da obezbedite dokumentaciju istako je predsednik Daci. **VETON SURROI**, u odgovoru je rekao da nije za skidanje imena.Kao što rekoh, izbor ministarstava je izvršen da bi se identifikovalo da to nije pitanje jedne partije. Govorim o istraživanjima percepcije za korupciju u tim ministarstvima, ne govorim o istraživanjima koja identifikuju korupciju u tim ministarstvima. Zato nisam za skidanje imena, već ću to preformulisati na sledeći način: zahtevam od Vlade da formira grupe koje će proceniti proces tenderisanja u tim ministarstvima da bi se potvrdilo osnovanost ili neosnovanost percepcije za korupciju u tim ministarstvima i naravno u opštini Priština.Ja ne eliminišem svoje poverenje ili nepoverenje u proces tenderisanja. Kažem da postoji percepcija za korupciju u tim ministarstvima i u opštini Priština, a ostavljam po strani da li je to samo ilustracija degeneracije u našem društvu.Kako bi ova Vlada počela čistih ruku ili sa projektom čistih ruku u upravljanju , trebalo bi da podnese izveštaj o lošoj percepciji mogućeg lošeg upravljanja u pretodnoj Vadi.

NEXHAT DACI je rekao da je percepcija individualno pravo, to nema implikacije u dokumentaciji. Ja predlažem da to bude uopštenost da nova Vlada može izvršiti procene i da se propusti ne ponove, ali vas ponovo molim da se ide bez imena ministarstava i opština. I percepcija je loša za dokumentaciju, ali na percepciju imate pravo i ne zahtevam da se to izbriše, već vas molim da imate razumevanja i da ne počnemo na ovakav način.

da se bez stida unese formulacija o OVK i da ne bude porodične ili lokalističke podele o zbrinjavanju porodica palih boraca, invalida rata i ratnih veterana kao što se dešava. Takođe je potreban veći stepen zbrinjavanja porodica civilnih žrtava i civilnih invalida rata.

7. U aspektu odbrane i bezbednosti:

- postojeće kosovske granice da se zaštite u skladu sa principima međunarodnog prava;
- garancije bezbednosti od NATO–a obuhvativši i razvoj zaštitnih snaga Kosova danas TMK, a u bliskoj budućnosti integrisanih u NATO.

8. Saradnja sa susednim zemljama uz međusobno poštovanje suvereniteta i teritorijalnog

integriteta.

9. Podrška Vlade u potpunom smislu za integraciju povratnika i zaštitu kulturnog nasleđa zajednica.

Najveći nedostatak ovog programa Vlade, izrazio je svoje mišljenje **Veton Surroi**, jeste što će u velikoj meri pravno biti Vlada ili vladavina kontinuiteta u pravnom smislu reči. Predloženi pravni koncept u ovom programu je onaj koji nastoji da zadrži dva, tri ili četiri različita pravna sistema na teritoriji Kosova.

U ovom Vladinom programu i uz obećanja da će se izraditi Ustav Kosva – nema jedinstvenost pravnog kosovskog sistema. I kad bi se za vrlo kratko vreme izradio Ustav Kosova, ipak Kosovo treba da prolazi kroz unificiranje raznih legalnih sistema, od onih od 1989

do UNMIK-ovih pravilnika. To je obaveza ove vlade i ove Skupštine. Koncept ekonomskog razvoja kao što sam rekao ne slaže se sa hitnošću koju ima Kosovo u nekoliko elementarnih oblasti, ali uzme odgovornost formule koje su date od svetske banke ili od raznih NVO. Treći evidentiranih nedostatak u ovom programu sa strukturalnog aspekta jeste da postoji raskorak između obaveza koja je preuzela Vlada i intelektualnog ili upravljačkog kačaciteta nekoliko članova Vlade koji nemogu da odgovaraju ovim izazovima.

KEK, PTK i RTK su preduzeća koja u velikoj meri apsorbiraju javna sredstva, ali nisu preduzeća koja se nadziru od javnosti i ovo bi trebalo da bude jedan od Vladinih zadataka.

Mišljenja sam da ovom programom Vlade se ne daju odgovori na ova pitanja: koja će biti stimulatивne mere za povećanje malih i srednjih preduzeća, a posebno koliko može biti stimulatивnije od onih u rajonu. Znači treba problem stimuliranja preduzeća da se kontekstualizuje. Koji će biti infrastrukturni stimulan, kakav onaj fiskalni i kakav onaj kreditne politike. Kako može da se nastavlja sa procesom privatizacije kao što obećava Vlada ako ovaj koncept privatizacije ne predviđa Kosovsko imovinsko pravo, ne prihvatljiv od UNMIK-a i usmeren ka prodaje nekretnina a ne proizvodnih ekonomskih kapaciteta, čime se i dalje degradira proizvodna struktura Kosova kako će Vlada obuhvatiti KPA u svojim strukturama. Odgovora nemamo ni šta će biti sa bankarskim sistemom. Predlaže da se ovaj program vrati Vladi, da se konkretizira i oročuje. Na kraju mislim da se nemože govoriti o korupciji u našem sistemu ili o borbi protiv korupcije kroz jednu agenciju. Mišljenja da sam da ova Vlada i ova Skupština moraju da raskidaju kontinuitet sa korupcijom prethodne vladavine i mora da se učini kroz izveštaj iz

najmanje četiri ministarstva, gde su šefovi bili ljudi iz različitih partija i da se demonstrira kroz ponovno ocenjivanje celog procesa retenderizacije, na primer u ministarstvu profete, ministarstvo zdravstvo, ministarstvo javnih službi i ministarstvo postelekomunikacija i da li je postojao ili ne kao što je razglašeno od javnosti u toku ovih tri godina jedan takav visok indikator korupcije da se može otkriti i od šire javnosti.

Mišljenja sam da je obaveza Vlade da prezentira takav izveštaj da bi pokazala da će se od prvog dana počela da se bavi borbom protiv korupcije i to realnom borbom a ne vizijom izgradnje jedne strategije ili agencije.

Aljush Gashi je izrazio mišljenje da su impresivni postavljeni objektivni, čije će ostvarivanje činiti našu zemlju boljom i prihvatljivijom. U tom procesu bismo podržali ponudu potrebnih argumenata da se potvrdi mogućnost ostvarivanja onoga što je danas potrebno i poželjno, što očekuju građani Kosova i međunarodna zajednica.

Stepen razvoja jedne zemlje zavisi od nivoa razvoja naučne misli i njene korektne primene. Zato zahtevamo izraženije angažovanje na uzdizanju sveukupnog nivoa institucionalnog vaspitanja, jer je za izgradnju demokratskog društva potrebno znanje u svim oblastima. Živimo u vremenu globalne međuzavisnosti, u vremenu znanja. g.Premijeru, i pored eventualnih ustavnih ograničenja pozdravićemo iznošenje vizije, ako ne i odluku Vlade o odbrambenim i bezbednosnim strukturama Kosova, o otvaranju zastupništava Kosova u inostranstvu, posebno u Evropskoj uniji, u organizaciji Ujedinjenih nacija, kao i viziju Vlade o sprovođenju donetih zakona u Skupštini Kosova i iznad svega pozdravićemo argumentovanje mogućnosti otvaranja novih radnih mesta o

kojima se danas ovde govori. Svesni da je šansa Kosova održiva demokratija, gde će svi građani imati jednake šanse i biće ravnopravni pred zakonom, angažujemo se da u našoj zemlji bude mira, pravde i prosperiteta.

Jakup Krasniqi je rekao da obrađivač Programa koalicione vlade nije imao dovoljno informacija za rad i aktivnost prethodne Vlade. Nastojaću da izdvojim delove iz programa za koje mislim da treba da se menjaju. U samom uvodu programa, Vlada konstatuje da se Kosovo nalazi pred teškim izazovima i istorijskim trenucima. Citiram iz programa: "Kada treba da čini odlučujuće korake na ostvarivanju političke volje svojih građana za izgradnju slobodnog i demokratskog društva". Politička volja svakog naroda se ostvaruje kroz izabrane predstavnike u parlamentu, ili kroz svenarodni referendum. U programu nije navedeno ni jedno, ni drugo. Stav 4. tačka 2.1 dolazi u suprotnost sa onim što se kaže u uvodu. Sada se kaže: Vlada će saradjivati sa UNMIK-om i međunarodnom zajednicom kako bi razgovori u vezi sa završnim statusom Kosova počeli u predvidjeno vreme". Kada je predvidjeno to veme, ko treba da reši status Kosova, građani Kosova referendumom ili Vlada sa UNMIK-om i međunarodnom zajednicom. To nije objašnjeno.

Kasnije se kaže da su tokom 5 proteklih godina UNMIK i privemene institucije samouprave uspešno završile emergentnu fazu. U proteklih 5 godina na Kosovu je bilo dostignuća, uspeha, ali izraditi program Vlade na pogrešnoj premisi da je na Kosovu završena emergentna faza, znači ne znati odakle treba početi, znači nepoznavanje realnosti na Kosovu i ceo program se zasniva na pogrešnim premisama. Koliko jedan program treba da bude dobar

i ostvarljiv, ja ne želim da prejudiciram.

Možda za nas koji se nalazimo u ovoj sali Skupštine uspešno je okončana faza emergentne izgradnje, ali to se ne može reći za mnoge građane. Nisu rešili najemrgentnija pitanja mnogi vojnici Oslobođilačke vojske Kosova, oni koji su nas doveli ovde u ovaj parlament svojim trudom, krvlju i delovima svojih tela.

Gjylnaze Sylja je rekla da mi izabrani predstavnici u Skupštini imamo odgovornost da u toku ovog mandata donosimo pametne, efikasne i evropske zakone koji su u službi svakog građanina Kosova. Mi trba da izgradimo našu zajednicu u ruralnim i urbanim sredinama. Treba da stvorimo klimu poverenja kroz bolje komuniciranje među zajednicama – većine i manjine i da potstičemo integraciju etničkih zajednica, naročito srpske zajednice u kosovskom društvu.

Imamo želju i volju da to učinimo i upotrebicemo sva sredstva kojima raspolazemo da integracija bude uspešna. Medđtim, ujedno pozivamo srpske građane Kosova da ispolje svoju volju da se integrišu u demokratske procese i u kosovsko društvo.

Zahtevi građana za održivu slobodu i mir i privredni razvoj predstavljaju odgovornost svakog građanina, naročito nas koji ih zastupamo, ali i međunarodne zajednice na Kosovu. Sloboda za sve treba da bude obezbeđena i zakoni treba da podjednako važe za sve.

Stvaranje zakonske infrastrukture koja garantuje obezbeđenje investicija, Zakon o garantovanju investicija, Zakon o koncensijama;

Programska politika za podsticanje razvoja sektora malih i srednjih

preduzeća;

Stimulisanje biznisa kroz rasterećenje biznisa od poreza i carina; efikasne poreske službe i razvoj kapaciteta poreske uprave; efikasan sistem nabavke;

Efikasno menadžiranje budžetom Kosova.

Efikasna monetarna i kreditna politika kroz osnivanje centralne banke i prerastanje platnog autoriteta u Centralnu banku.

Ispunjavanje zakonskog okvira sa 23 nacrta zakona i prioriternih akata predviđenih do sredine 2005 godine čini naše društvo funkcionalnijim, jer od toga, 36% su za izgradnju demokratskih i stabilnih institucija, 18% za bezbednost i pravnu državu, 13% za privredu i 13% za svojinska prava.

Ylber Hysa, govoreći oko dela programa koji se odnosi na politiku standarda, naglasio je da u odnosu između politika i standarda i pristupa finalnom statusu, zapaža se programska inkoezistencija. Vlada se verno zalaže za politiku standarda, ali nigde se ne kaže da će uvažiti političku volju građana Kosova na utvrđivanju finalnog statusa Kosova. Dilema postaje još veća kad se tome dodaje druga obaveza oko angažovanja za ubrzane razgovore sa nizom značajnih međunarodnih institucija. Vlada ne razlikuje u svom objašnjenju ukoliko je Savet bezbednosti adresa na kojoj će se tražiti rešenje, kako se kaže, za početak ubrzanih pregovora i odluka za nezavisnost Kosova, ili su to Evropska zajednica, Sjedinjene države ili Kontakt grupa. Ako je to tako, onda pretenziji da se status ubrzano adresira, elaborisane u ne više od nekoliko stavova u vladinom programu, izgleda nedostaje ozbiljnost pristupa i obrade da bi bila uverljiva za usvajanje u Skupštini.

Mahir Jakgjillar, je rekao da je najveći izazov, kao što se to shvata iz predloženog programa, ostvarivanje standarda o Kosovu. Sigurno je da ćemo kao izabrani predstavnici turske i bošnjačke zajednice, tokom rada najveću pažnju posvetiti zadacima i interesima turske i bošnjačke zajednice, ali nećemo zapostaviti ni druge odgovornosti koje imamo kao građani Kosova za razvoj i zaštitu turskog i bošnjačkog jezika, obrazovanje na tim jezicima, izdavanje knjiga na tim jezicima, razvoj i očuvanje kulture i identiteta ovih zajednica.

Standard broj jedan je nezavisno Kosovo

Sabri Hamiti je naglasio da je vreme – istorijski i aktuelni trenutak da se u ovoj Skupštini za značajna pitanja koja očekuju Kosovo, može stvoriti udruženje apsolutne većine koja prevazilazi ove političke podele. Smatram da se i u nacionalnom smislu, pa i više od toga, zatim u interesu i drugih manjina, ovde na ovaj način stvara apsolutna većina da se donesu velike odluke.

Drugi problem koji može da iskrsne i u diskursu programa, ali i u političkom smislu jeste politika standarda, koja se svakodnevno događa u praktičnom i društvenom životu.

Ja smatram da kada je reč o standardima, standard broj jedan je nezavisno Kosovo, a sve ostalo su derivacije toga, ili nemaju šanse da se ispune, a mi oko toga možemo nastaviti sa retoričnim izlaganjima. Drugi standardi, ukoliko se projektuju sa zakašnjenjem za status Kosova, uveren sam da neće predstavljati kupovinu, već gubljenje vremena za Kosovo, i na kraju krajeva ovaj moj stav je iznet u Skupštini i ranije. Jer, političke partije koje su zastupljene u Skupštini imaju građansku i pred-

stavničku obavezu, a na kraju krajeva i na osnovu programa koje su iznele u izbornoj kampanji, mislim na sve partije bez izuzeća, rekle su da je to njihov standard broj jedan.

Bajram Rexhepi, govoreći o delu privrednog aspekta programa rekao je da privreda Kosova, naročito privatni sektor, ima potrebe za finansijska sredstva u kešu, koja su blokirana u obliku depozita po raznim komercijalnim bankama, sredstva penzijskog trusta u tržištu novca u Holandiji, fond od prodatih aleta društvenih privatizovanih preduzeća je takodje blokirana, neiskorišćena sredstva i viškovi PTK, Aerodroma itd. Zbog toga, ova Vlada treba što pre da nađe način mobilizovanja ovih sredstava za razvoj malih i srednjih preduzeća, ili javnih preduzeća.

Naim Maljoku, dajući pojedine sugestije, izrazio je svoju zabrinutost u vezi sa iznošenjem finansijskih sredstava van tržišta kapitala Kosova. Naime, radi se o Penzijskom trustu Kosova, koji iznosi oko 70 do 100 miliona €. On je izrazio rezervisanost u pogledu manipulacije sa ovim finansijskim sredstvima van Kosova i strah da će ona završiti onako kao što je završio i Penzioni fond Rumunije gubitkom desetina miliona eura bespovratno. Druga finansijska sredstva koja su udaljena iz tržišta kapitala Kosova su i sredstva Post telekoma Kosova. Ovde se spekuliše sa stotine miliona evra. Mislim da Vlada Kosova treba da učini sve da ova finansijska sredstva vrati u tržište kapitala Kosova, što bi predstavljalo veliku pomoć za privredni razvoj Kosova.

Teuta Sahatqia je spomenula činjenicu da Akcionarska društva do danas nisu obuhvaćena u privatizaciji i ne vidi se put rešenja njihovog statusa. Ova prduzeća su

transformisana u akcionarska društva diskriminirajućim zakonom o društvenom kapitalu iz vremena Ante Markovića. Ona nisu ni registrovana pošto od Ministarstva za trgovinu do danas nije dat odgovor na zahtev ovih akcionarskih društava da se registruju kao biznisi i kao takva ona ne mogu da vrše svoju punu privrednu aktivnost, nemaju mogućnosti uvoza i izvoza, ne mogu konkurisati za tendere, ne mogu imati svoje račune i dr. Medjutim, u isto vreme, ona

koji se posvećuju dijaspori. Vlada Kosova treba da pokrene postupak pred organima pravde protiv pripadnika okupatora i njihovih saradnika koji su činili masakre nad civilnim stanovništvom na Kosovu.

Gjergj Dedaj je, osvrnuvši se na pitanja međjunrodnih odnosa, rekao da se u Programu ne vidi niti oročavanje, niti instrumenti, niti kakav metod konkretiziranja o tome koji će biti položaj Kosova u međjunarodnim odnosima i ono što

plaćaju poreze. Zato, obračam se Vladi i g. premijeru da, imajući to u obzir, uvrste u program Vlade i ovo pitanje.

Emrush Xhemali je naglasio da od delova programa sa kojima se slaže LPK jeste izrada Zakona o palim borcima, invalidima i veteranima Oslobođilačke borbe. Takođe, podržavamo listu zakona koju je ponudila Vlada u prilogu programa, nadajući se da će se u međuvremenu dodati i drugi potrebni zakoni.

Posebno podržavam deo u kome se govori o angažovanju Vlade za popis stanovništva i druge delove

bi prvobitno Vlada Kosova trebala da učini da zemlja ne ostaje kao jedno izolovano ostrvo. U tom smislu potrebna je korespondencija i relacija u pogledu međjunarodnih odnosa, tako da smatram da bi bilo dobro da je Vlada Kosova predvidela da se oročava pitanje otvaranja kosovskih kancelarija, recimo u Vašingtonu, Nju Jorku, Briselu i u svim centrima odlučivanja, za šta mislim da u Programu nije precizirano niti oročeno.

Behxhet Brajšhori je rekao da, manje-više, ostaje nejasno koja će biti podrška investicija da bi se

postigla predviđena norma privrednog rasta. Jedna određena norma privrednih investicija bilo bi dobro da bude utvrđena od strane Vlade, a na osnovu toga i da se traže fondovi ili izvori za finansiranje investicija.

Rifat Krasniq je rekao da je najznačajnija grana na Kosovu i istovremeno i glavni faktor kojim se bavi većina stanovništva – poljoprivreda. Međutim, ovoj delatnosti se još uvek ne pridaje zasluženno mesto. Nedostaju razni krediti, kao veoma značajan činilac za stimulisanje poljoprivrednika.

Hajredin Kuçi je, zadržavajući se na pitanje pravde na Kosovu, postavio pitanje: Koja je pravda na Kosovu? Mi smatramo da imamo četiri vrste izvora na Kosovu: imamo zakone od pre 23. marta 1989. godine, imamo UNMIK-ove pravilnike, imamo zakone Skupštine Kosova i, nažalost, u jednom delu Kosova – možemo reći da imamo i zakone Srbije, koji funkcionišu.

Mislim da ovom programu nedostaje nedoumica, odnosno otklanjanje dileme o tome kakva pravda treba da postoji na Kosovu. U ovom programu potrebno je to pojasniti, kako bi se vršilo unifikovanje pravnog sistema na Kosovu i njegova homogenizacija na čitavoj njegovoj teritoriji.

Numan Baljić je rekao: Moram reći da oni koji se zovu integrisanim manjinama a pripadaju Bošnjacima, Goranima, Romima, Aškalijama itd., nažalost, oni nisu integrisani. Oni su dobrim delom integrisani, jesu jednim delom možda malo više od bošnjačke i turske zajednice. Posebno zajednica Aškalija, Egipćana i Roma su značajnim delom integrisani. Ono što je posebno važno, a o čemu Vlada mora da da odgovor ako hoće da bude Vlada svih građana, jeste kako će Program Vlade omogućiti da se povрати imovina

građana i da li je na Kosovu kao svuda u svetu – pravo na imovinu neotudljivo.

Fatmir Rexhepi je izneo primedbu oko razvoja i investicija u obrazovanju, gde se ne daje nikakav indeks. Mora se znati koji je projekat Vlade za investicije u obrazovanju, s najboljom namerom da se obrazovanje unapredi; da li to može iznositi 3, 4, 5, ili 6% od bruto domaćeg proizvoda na Kosovu. Dakle, bilo bi dobro da naknadno imamo referenciju bilansa rada u ovom pravcu.

Enver Hoxhaj je naglasio da je, kao građanin Kosova, mislio da će Program aktuelne Vlade imati tri glavna prioriteta: obrazovanje, obrazovanje i obrazovanje. Na žalost, to se nije dogodilo. U razvijenim zemljama i sa dugom tradicijom školstva i univerzitetskih studija, obrazovanje danas predstavlja jedini i glavni prioritet njihovih vlada. Program Vlade je, u odnosu na obrazovanje, apstraktan, nemerljiv, nema nijednog cilja, ne predviđa ništa konkretno u našem obrazovanju.

Gazmend Muhaxheri je rekao da se u oblasti infrastrukture i prostornog planiranja Vlada bavila konstatacijama, međutim, nije sačinila nijedan plan konkretnog delovanja u ovoj oblasti. Trebalo bi da bude odgovornost Vlade održavanje značajnih i strateških nacionalnih puteva i koridora.

Lulzim Zeneli je izrazio mišljenje da su prioriteti sintetizirani sa potrebama koje nameće politički proces u zemlji i koje postavljaju razvojni procesi. Implementacija standarda i njihovo pozitivno ocenivanje sredinom 2005. godine – zahteva maksimalno zalaganje institucija Kosova. Prvi znakovi ovog zalaganja su već dokazani još na početku rada ove Vlade. Takav ritam osigurava da će proces progresa u mnogim oblastima biti vidljiv i opipljiv za građane

Kosova.

Naši sunarodnici u dijaspori moraju se registrovati i evidentirati kao građani Kosova

Qibrije Hoxha je rekla da našim sunarodnicima u dijaspori treba omogućiti pravo registrovanja na normalan način, tj. pravo registrovanja na Kosovu, eliminišući veoma iskomplikovane i nepotrebne procedure, koje postoje danas i koje otežavaju i, ponekad, i onemogućavaju naše ljude u emigraciji, rođene na Kosovu, da se registruju i evidentiraju kao građani Kosova. Ovo nerešeno pitanje registrovanja naših sunarodnika stvara još jednu nepravdu za našu dijasporu – a to je neotudljivo pravo naših sunarodnika da učestvuju na nacionalnim izborima na Kosovu, kao elementarnog ljudskog prava, zagarantovanog konvencijama o pravima čoveka.

Ramë Buja je podsetio da je prethodni saziv Skupštine usvojio Zakon o memorijalnom kompleksu "Adem Jashari" i o njegovoj izgradnji i održavanju, dok se u vladinom programu to uopšte nije pomenuto. U nastavku, Buja je postavio pitanje da li bi decentralizaciju na Kosovu trebalo smatrati kao deo reforme vlasti? Vama je dobro poznato da je prethodna Vlada izradila jedan draft ili okvir tog postupka, i bilo bi veoma nesadržajno i neprofitabilno da se to mimoilazi. I ako je bilo propusta, ipak je izradjen jedan veoma sadržajni okvir i ta decentralizacija ne bi trebalo da se desi, pa čak nije ni trebalo reći, kako stoji u Programu, da će biti privilegija prema manjinskim zajednicama, jer ja smatram da odvajajući ih – ne damo im privilegije, nego ih na taj način diskriminišemo.

Fehmi Vula se usredsredio na problem zdravstva. U dobrom Programu Vlade veoma je malo pisano, i to u veoma krupnim crtama, o ovome, tako da je veoma teško da danas elaboriramo o ovoj

problematici. Jedna je stvar istina – a to je da zdravstvo Kosova ima veoma veliku potrebu za jednim odgovarajućim lečenjem.

Ibush Jonuzi je rekao da bi Ministarstvo za energetiku trebalo da učini mogući maksimum da bi savladavalo nastala rana u odnosu na električnu energiju na Kosovu.

Fehmi Mujota je, podsećajući se na dato obećanje pred elektoratom PDK-a da će prvo pitanje koje će adresirati Skupštini Kosova biti izgradnja Memorijalnog kompleksa u Rečak i u Prekaz, rekao da, imajući u vidu da na Kosovu, prema pretpostavkama, ima mogućnosti da bude budžetskog viška. U tom slučaju, da bi smo uhvatili korak, u najmanju ruku da za 2005. godinu treba da predvidimo budžetska sredstva u iznosu od 3 milijuna evra za Prekaz, 2 milijuna evra za Rečak i 1 milijun evra za groblja palih boraca širom Kosova.

Fatmire Mulhaxha – Kollqaku je rekla da bi Program Vlade morao u većoj meri biti usredsređen na implementaciji Zakona o zdravstvu, odnosno na nadzor i kontroli zdravstvene delatnosti, kako javne, a posebno privatne.

Fadil Kryeziu je predložio Vladi da pristupi socijalnim šemama koja se u njenom Programu pominju, dakle, da se na tom planu preispituju. Ponekad se stvara utisak da ćemo stvoriti jednu socijalnu državu i, često puta, kategorije koje primaju socijalnu pomoć – ispadaju kao kategorije koje najviše pridobijaju od Konsolidovanog kosovskog budžeta. Osim socijalne pomoći koju primaju, oni se oslobadaju od plaćanja električne energije, od plaćanja drugih komunalnih usluga i ispada da ljudi koji rade – moraju biti više diskriminirani.

Fetah Berisha je, govoreći o paralelizmu u obrazovanju, rekao da srp-

ska manjina mora realno biti integrisana u obrazovnom sistemu naših opština. Oni su integrisani samo u tehničkom aspektu. Dakle, mi renoviramo škole, opremljujemo ih, a u pedagoškom aspektu – nisu se integrisali i ne saraduju sa opštinskim upravama za obrazovanje.

Genc Gorani je rekao da je, i pored činjenice da je sektor informatike i telekomunikacije u celom svetu jedan od najdinamičnijih sektora, sa najvećom dinamikom razvoja, od strateškog značaja za sve ostale društvene i privredne sektore, transformirajući sektor savremenih društava, povezivanja i interakcije unutar zemlje i u odnosu na druge zemlje, ovom sektoru posvećena samo jedna rečenica, i to u uopštenom obliku, što ne vodi ničemu.

Gani Koci je rekao da Program ne definiše na jasan način celjeve mandata kojeg je preuzeo. Ne utvrđuje konkretne oblike ostvarivanja ciljeva, nosioce zadatka, rokove i, na kraju, odgovornosti svakog ministarstva pojedinačno. Ni u krupnim crtama – nisu učinjeni poznatim konkretni i operacionalizirajući planovi prioriteta koje postavlja ovaj materijal. Način njegove izrade i tako olakog iznošenja pred Skupštinom, da shvatiti da od samog starta rada ova Vlada beži od svake odgovornosti i polaganja računa.

Safete Hadërgjonaj je izrazila mišljenje da se, iz onoga što je rečeno o turizmu i uslugama, stiče utisak da obradivač nije proanalizirao u kakvom se stepenu razvoja nalazi turizam, nema viziju kuda će ova značajna privredna grana ići i kako će se postići željeni cilj.

Nazim Jashari je naglasio da, i pored činjenice što Vlada u svom programu najavljuje donošenje strategije o održivom poljoprivrednom i ruralnom razvoju na Kosovu, što smatram da bi

trebalo pozdraviti, negativan aspekt ovoga je to što nije obavljeno vremensko oročavanje usvajanja ove strategije.

Bajrush Xhemajli je istakao da je fokusiranje Vlade u preduzimanje efikasnih mera na stabilizaciji proizvodnje, snabdevanja i povećanja nivoa naplate utrošene električne energije pogrešno; to bi trebalo da urade 10 hiljada radnika – eksperata zaposlenih u KEK-u, zajedno sa njihovim menadžmentom. Vlada bi trebala da se bavi drugim poslovima. Ona treba da podržava inicijative i aktivnosti koje omogućuju podizanje nivoa spremnosti za kvalitetniju proizvodnju, za uredno snabdevanje električnom energijom, insistirajući na pronalaženju državnih mehanizama za poboljšanje ili otklanjanje prisutnih pojava u odnosu na neuplaćivanju potrošene električne energije.

Sabit Rrahmani je predložio da o svim ustanovama koje će se privatizirati, reč je o privatnim, javnim i akcionarskim preduzećima, Skupština i ova Vlada donose poseban zakon i da iste uslovljavaju da 10% zaposlenih budu iz redova manjinskih zajednica.

Ramush Haradinaj je rekao da, prihvatajući primedbe i kritike, ali i pomoć koja je dobrodošla, obećavam da će ovo biti materija od pomoći u sprovođenju Programa. Dakle, jedna pomoćna materija u sprovođenju Programa Vlade. Takodje, neke od sugestija koje se mogu inkorporirati i koje obogaćuju Program – biće obuhvaćene u planove i programe ministarstava pojedinačno.

Nexhat Daci je konstatovao da današnja plenarna sednica, zaista, zaslužuje najvišu ocenu kao plenarno zasedanje. Sve diskusije su bile kvalitetne i na potrebnom nivou. **U nastavku, za usvajanje Programa Vlade glasala su 66 poslanika, jedan glas je bio protiv i 31 uzdržan.**

Studenti EU za vreme boravka u prostorijama Skupštine Kosova